

Нацрт документа
припремљен за јавну расправу

**ПРОГРАМ И АКЦИОНИ ПЛАН
КУЛТУРНОГ РАЗВОЈА ГРАДА ПАНЧЕВА
за период 2016 - 2020. године**



САДРЖАЈ

1. Увод	стр. 3
1. 1. Ток и динамика израде документа.....	стр. 3
1. 2. Правни и стратешки оквир.....	стр. 4
2. Темељи и начела Програма и акционог плана	стр. 5
2. 1. Визија развоја.....	стр. 5
2. 2. Принципи и вредности.....	стр. 5
2. 3. Стратешке области и приоритети.....	стр. 5
3. Анализа стања	стр. 6
3. 1. Преглед документације.....	стр. 6
3. 2. Истраживање културних потреба и навика грађана Панчева.....	стр. 13
3. 3. Вредновање и процена претходне Стратегије културног развоја Града.....	стр. 16
3. 4. Анализа садашњег стања: СВОТ анализа и анализа по стратешким областима	стр. 17
4. Механизми одрживости спровођења Програма и плана	стр. 22
4. 1. Тела и органи задужени за реализацију документа на нивоу локалне самоуправе.....	стр. 22
4. 2. Институционалне структуре учешћа стручњака/киња и грађана/ки у доношењу одлука.....	стр. 23
4. 3. Финансирање Програма.....	стр. 24
4. 4. Мониторинг и евалуација	стр. 24
4. 5. Носиоци и учесници у реализацији Програма.....	стр. 25
5. Акциони план културног развоја Града Панчева за период 2016-2020. године	стр. 26
5. 1. Акциони план: Наслеђе 2016 -2020.....	стр. 27
5. 1. Акциони план: Публика 2016 -2020.....	стр. 29
5. 1. Акциони план: Установе културе 2016 -2020.....	стр. 31
5. 4. Акциони план: Савремено стваралаштво 2016 -2020.....	стр. 33
6. Учесници у процесу израде документа	стр. 35

1. Увод

Програм културног развоја сачињен је с циљем да се донесу кључне одлуке, значајне за системски развој културе, и обезбеде механизми за провођење тих одлука и процеса који ће у себе укључити све субјекте културне заједнице.

Овај документ донет је кроз отворени и јавни процес, у коме су сви актери у култури позивани да дају своја мишљења и сугестије. Процес доношења стратегије, изнедрио је одрживи документ креиран на основу квалитетне анализе стања и ресурса заједнице, потреба грађана и публике и укључивања установа, верских и националних организација и организација цивилног друштва, институција, стручњака и уметника. Захваљујући оваквом процесу омогућен је стратешки и стручни приступ развоју културе, уз истовремено спречавање да се најзначајније одлуке у култури доносе на нерационалан и нестручан начин или дневно-политички. Посао око израде овог документа може се представити у бројкама:

- 1062 испитаника/це у процесу истраживања културних потреба и културних навика грађана Панчева
- 80 учесника/ца састанака у процесу израде документа, из преко 50 организација и установа културе
- 25 састанака Тима за израду документа
- 16 састанака у оквиру стратешких области (8 састанака фокус-група и 8 састанака радних група)
- 10 месеци рада на документу

1. 1. Ток и динамика израде документа

Процес израде стратешког документа културног развоја Града Панчева за период од 2016. до 2020. године био је отворен и демократичан. Укључио је установе културе са територије града и насељених места, организације цивилног друштва и верске организације, културно-уметничка друштва, уметнике/це, заинтересоване грађане/ке, културне раднике/це и публику. Процесом је координирао Тим за израду стратегије културног развоја Града Панчева, уз сталну сарадњу и подршку Секретаријата за јавне службе и социјална питања Градске управе Града Панчева. Процес је спроведен до краја и уз континуирану сарадњу и дијалог, поштовање принципа транспарентности и партиципативности. Кораци у изради овог стратешког документа били су:

Кораци у изради Програма		Остварени резултати	Одговорности и динамика
1.	Именовање Тима и покретање процеса израде документа	Сачињен је стручан и оперативан тим, који је обезбедио отворен процес доношења стратешког документа.	Градско веће, градоначелник мај/ новембар 2015.
2.	Усвајање процеса израде, стратешког и правног оквира, процеса анализе стања, истраживања и заинтересованих страна	Обезбеђен је и демократски процес доношења документа, посебно предлога Визије и утврђивања стања у култури, који ће додатно обезбедити јавност и стручност у изради документа.	Тим за израду документа мај 2015.
3.	Преиспитивање предлога Визије и стратешких области деловања. Анализа стања и процес истраживања	Кроз 8 састанака фокус-група спроведено је истраживање и анкетирање у области културног наслеђа, установа, публике и стваралаштва. Обезбеђена је заснованост процеса на истраживању потреба, ставова, перцепције заинтересованих страна.	Тим за израду документа јун 2015.
4.	Анализа и преглед документације и прикупљање података за квалитетнију анализу стања	Запослени у области културе Градске управе прегледали су документацију, вредновали и анализирали мере, спроведене у предходном периоду. У анализу стања уврштени су подаци истраживања Завода за културни развитак Републике Србије	Градска управа, Тим за израду документа мај – новембар 2015.
5.	Усвајање стратешких области, Визије и приоритета	На основу стратешког и правног оквира и резултата испитивања јавности и стручњака, спроведеног кроз фокус-групе, Тим за израду Стратегије је одредио стратешке области и приоритете, усвојио Визију и донео одлуку о укључивању још стручњака ради даљег развоја документа.	Тим за израду документа децембар 2015.
6.	Организација састанака радних група у 4 области стратегије у циљу утврђивања циљева и мера.	Организовано је 8 састанака радних група, које су изнедриле предлоге о стању и приоритетима, циљевима, мерама и одговорнима у свакој области. Састанци су допринели да се дубље анализира свака стратешка област, одреде реални	Радне групе по стратешким областима Тим за израду документа

		циљеви и сврсисходне мере. Обезбеђена је демократичност и јавност процеса.	Јануар 2016.
7.	Јавна расправа о документу	Обезбеђено је укључивање јавности у процес оцењивања нацрта и у додатно вредновање Програма. Актери у култури добили су још једну прилику за коментарисање документа и давање сугестија и примедби.	Градска управа, Тим за израду документа Фебруар 2016
8.	Усвајање нацрта документа са изменама и допунама након јавне расправе	На састанку Тима, у документ су уврштене сугестије, измене и допуне које су пристигле након јавне расправе. Текст документа је још једном пречишћен и вреднован.	Тим за израду документа Фебруар 2016.
9.	Усвајање Програма културног развоја Града Панчева	Документ су усвојили Градско веће и Скупштина Града Панчева	Градско веће, Скупштина Града Фебруар- март 2016.

1. 2. Правни и стратешки оквир

Приликом израде овог стратешког документа водило се рачуна о поштовању свих међународних, националних и градских докумената који омогућавају спровођење Програма и унапређују културни развој Града.

Међународни документи:

- Универзална декларација о људским правима (Париз, 1948)
- Европска конвенција о култури (Париз, 1954); (*Службени лист СФРЈ – Међународни уговори 4/87*)
- Конвенција о заштити европског архитектонског блага (Гранада, 1985); (*Службени лист СФРЈ – Међународни уговори 4/91*)
- Европска конвенција о заштити археолошке баштине (Лондон, 1969); (*Службени лист СФРЈ – Међународни уговори 9/90*)
- Оквирна конвенција Савета Европе о вредности културног наслеђа за друштво (Фаро, 2005); (*Службени гласник РС – Међународни уговори 1/2010*)
- Конвенција о очувању нематеријалног културног наслеђа (Париз, 2003.); (*Службени гласник РС – Међународни уговори 1/2010*)
- Конвенција о заштити и унапређењу разноликости културних израза (Париз, 2005.); (*Службени гласник РС – Међународни уговори 42/09*)
- Европска конвенција о заштити аудиовизеулног наслеђа (Стразбур, 2001.); (*Службени гласник РС – Међународни уговори 17/2014*)

Национални документи:

- Закон о култури (*Службени гласник РС, бр.72/2009*)
- Закон о културним добрима (*Службени гласник РС, бр. 71/94, 52/11, 99/11*)
- Закон о библиотечко – информационој делатности (*Службени гласник РС, бр. 52/2011*)
- Закон о старој, реткој библиотечкој грађи (*Службени гласник РС, бр.52/2011*)
- Закон о самосталном обављању уметничке или друге делатности у области културе (*Службени гласник РС, бр. 39/93 и 42/98*)
- Закон о кинематографији (*Службени гласник РС, бр.99/2011 и 02/2012*)
- Закон о заштити права и слобода националних мањина (*Службени гласник РС, бр. 72/2009 и 97/2913 – одлука УС*)
- Закон о основама система образовања и васпитања (*Службени гласник РС, бр. 72/2009, 52/2011, 55/2013, 35/2015 и 68/2015*)
- Закон о забрани дискриминације (*Службени гласник РС, бр. 22/2009*)
- Стратегија развоја образовања у Србији до 2020. године (*Службени гласник РС, бр. 17/2012*)
- Стратегија развоја туризма Републике Србије (*Службени гласник РС, бр. 91/2006*)

Регионални и градски документи:

- Стратегија развоја Града Панчева 2014–2020;
- Стратегија бриге о младима Града Панчева 2014–2017: „Сигурна полазна тачка за одрастање“;
- Стратегија културног развоја Града Панчева 2010–2015;
- Стратегија развоја спорта Града Панчева 2015 – 2018;
- Акциони план Града Панчева за унапређење положаја жена и родне равноправности 2016–2018;
- Акциони план за развој јавног информисања 2015-2017;
- Резултат социолошког истраживања у култури и Акциони план Града Панчева за 2014. и 2015. годину

Литература:

- Graf, M. (2016) Cultural Routes as Innovative Tourism Products and Possibilities of their Development in Serbia and Europe, Singipedia, Univerzitet Singidunum, Beograd

2. Темељи и начела сратешког и акционог плана

2.1. Визија

Визија развоја културе Града Панчева креирана је уз учешће културних радника/ца и стручњака/киња, уметника/ца и панчевачке публике, као и Тима за израду документа. Ова Визија хармонизована је са виђењем Панчева као културног центра, које су грађани и грађанке Панчева истакли приликом истраживања за израду Стратегије развоја Града Панчева 2020. године. Визија Програма културног развоја Панчева у 2020. години гласи:

Панчево негује материјалну и нематеријалну културну баштину, интеркултурални дијалог, то је град у коме се прожимају најразличитији стваралачки идентитети, у коме се подстиче креативни и уметнички потенцијал појединаца/ки и група, град који слави, воли и разуме уметност, поштује културу мира и позива на међусобну толеранцију свих актера у култури.

2.2. Принципи и вредности

ПРИНЦИПИ	ВРЕДНОСТИ
<ul style="list-style-type: none"> • демократичност, децентрализација и деполитизација у креирању и доношењу одлука; • примена принципа позитивне дискриминације, интегрисање принципа родне равноправности, етничка, међугенерациска и културна толеранција и сарадња на местима где се доносе све одлуке од значаја за креирање културне политике; • равноправност и једнаке могућности за све; • сарадња међу установама културе, организацијама, удружењима и појединцима у креирању и реализацији: програма, пројеката, манифестација, продукција; • учешће различитих актера, из различитих социјалних категорија, осетљивих група, како стваралаца тако и публике – у културном животу града; • друштвено одговорно споразумевање и пословање међу различитим актерима у јавном, приватном и цивилном сектору. 	<ul style="list-style-type: none"> • поштовање истинских традиционалних вредности, кроз очување и реактивирање културног и индустријског наслеђа; • остваривање вредности грађанског друштва кроз поштовање и разумевање културне разноликости; • стварање нових културних вредности и подстицање грађанског и уметничког активизма; • успостављање интеркултуралног дијалога међу различитим припадницима културе мањина и свих других субјеката у култури; • промовисање културе мира и ненасиља и развијање осећаја припадности локалној заједници; • поштовање цивилизацијских и европских вредности и развијање свести о припадности заједници, али и ширем културном простору.

2.3. Стратешке области и приоритети

ОБЛАСТИ	ПРИОРИТЕТИ
⇒ Наслеђе	<ul style="list-style-type: none"> ⇒ Очување културног наслеђа ⇒ Очување културне разноликости и мултикултуралности ⇒ Развој културног туризма ⇒ Промоција и едукација ⇒ Култура сећања
⇒ Публика	<ul style="list-style-type: none"> ⇒ Стварање публике ⇒ Неговање публике ⇒ Културни туризам ⇒ Инклузија у култури
⇒ Установе културе	<ul style="list-style-type: none"> ⇒ Обезбеђивање простора и опреме за културу ⇒ Унапређивање људских ресурса ⇒ Подизање квалитета програма и стандарда ⇒ Умрежавање и унапређивање мултисекторске сарадње
⇒ Савремено стваралаштво	<ul style="list-style-type: none"> ⇒ Савремени програми, подстицање креативне економије и уметничког тржишта ⇒ Едукативни програми ⇒ Обезбеђивање и опремање простора

3.Анализа стања

3.1. Преглед документације

Преглед документације (извештаја, анализа, статистика из Градске Управе, Секретаријата за јавне службе и социјална питања и установа културе Града и насељених места) у сврху анализе стања у култури обухвата период 2010. до 2015. године и односи се углавном на квантитативне податке о улагањима у културу и програмима. Ови подаци биће приказани по годинама:

Година 2010.

За област културе из буџета града Панчева издвојена су средства у укупном износу од 188.205.830,31 динара, од чега за плате запослених 34.649.822,46 динара, материјалне трошкове 16.335.445,19 динара, специјализоване услуге и програме 30.032.065,46 динара пројектне активности путем конкурса 2.500.000 динара. У односу на укупан буџет града то је 6,27%.

У буџету града Панчева за 2010. годину на име капиталног одржавања зграда нису планирана посебна средства, осим за пројекат климатизације Градске библиотеке (300.736 динара). На име опреме издвојена су средства у износу од 1.374.999 динара, чиме је настављен тренд недовољног улагања у објекте и савремено опремање установа културе.

Путем институције конкурса који је спроведен у области културе и уметности, од укупно 102 поднета предлога пројекта одобрено је 50 (укупан буџет за финансирање - 2.500.000 динара). Механизам конкурса, који локална самоуправа спроводи већ седам година, усмерен је на подршку пројектима, чији су носиоци удружења грађана, неформалне групе, појединци/ке, установе образовања и приватни сектор. Већина носилаца пројектних активности су млади, тј. аутори/ке који први пут конкуришу на конкурс. У оквиру евалуације спроведених пројеката констатује се квалитетан напредак у продукцијском смислу, нарочито у области филмског стваралаштва.

Година 2011.

За област културе из буџета града Панчева издвојена су средства у укупном износу од 214.400.723,85 динара, од чега за плате запослених 119.726.989,13 динара, материјалне трошкове 38.237.436,85 динара, специјализоване услуге и програме 17.057.082,54 динара, градске манифестације 4.199.854 динара, пројектне/програмске активности (путем конкурса) 6.980.000 динара, пројектне/програмске активности домова културе (путем конкурса) 1.500.000 динара, капитално одржавање зграда и опрема 15.224.137 динара, културни аматеризам 1.920.997 динара и накнаде из буџета за културу 2.583.849 динара. У односу на укупан буџет града то је 5,89%

Средства из донације НИС-а за област културе у износу од 7.100.000 динара и односила су се на подршку: *Реге фестивала* (Дом Омладине), *Цез фестивала*, (Културни центар), *Екс театар фест* (Дом Омладине и Културни центар), Ликовне колоније *Делиблатски песак* (КПЗ) и пројекта *Библиотека за све* (Градска библиотека Панчево).

Вредна су помена и добијена средства по конкурсима из буџета АПВ у износу од 6.767.841 динара, чији је пренос вршен преко буџета Града и то за: *Бијенале српског цртежа* (Историјски архив), *Цез фестивал* (Културни центар), *Екс Ју рок фест* (МЗ Старчево), *Жисел* (Дом културе Омољица), *Плеј Поповић* (Културни центар), *Туристичко-археолошки парк* (МЗ Старчево), Реконструкцију фасаде Велике Доње цркве у Долову (Завод за заштиту споменика културе).

Путем институције конкурса који је спроведен у области културе у укупном износу од 9.457.559,80 динара, од укупно 229 поднетих предлога пројеката одобрено је 115, од тога 14 пројеката су реализовале градске установе културе, 40 домова културе у насељеним местима, 31 појединци/ке, 24 удружења и неформалне групе и 6 остали субјекти у култури.

Први пут је и расписан јавни позив за откуп уметничких дела из области ликовног и примењеног стваралаштва. Комисија за представљање програма, пројеката и откуп уметничких дела предлагала је избор радова млађих аутора/ки за откуп. Пријавило се 20 уметника/ца из Панчева са 40 радова, а откупљено је 10 радова у износу од 670.239 динара.

На нивоу Града усвојен је и Правилник о начину, критеријумима и мерилима за избор пројеката/програма у култури који се су/финансирају из буџета града .

Реализован је пројекат „Градска управа Панчева – место дијалога“ у оквиру којег је адаптирани простор *Хол Градске управе*, као додатна вредност рада Градске управе. Тиме је омогућено да путем јавног позива своје активности презентују различити субјекти, грађани/ке, припадници цивилног сектора и други . Најзначајније поставке и презентације које су обухватиле 28 различитих активност, са преко 500 учесника и око 3000 посетилаца биле су:

- «Ноћ отворених атељеа»;
- «Женско лице уметности» посвећено Олги Смедеревац;
- «21.04.1941-21.04.2011» поводом обележавања 70 година од страдања грађана под немачком окупацијом;
- «Историја шшшшума-радио комуникације кроз време» у оквиру манифестације «Ноћ музеја – Кроз шуму сећања» у сарадњи са Радио клубом «Михајло Пупин»;
- Изложба фотографија Мелине Меркури у оквиру *Мајских дана књиге* у организацији Градске библиотеке;
- *Књига утисака* – изложба фотографија старих грађевина, ЈП »Дирекција за изградњу и уређење града Панчева»; Изложба *Први ноћни лет*, ауторке Драгане Ружић и Завода за заштиту споменика културе;
- Самостална изложба Ивана Величковића;
- *Сећање на Мику Антића* Атељеа младих и ОШ»Мирослав Антић»;
- *Учимо кроз игру*, презентација Савеза глувих и наглувих;
- *Дизајнирање рециклаже*, изложба УЛУПУС/СУЛУЈ-а;
- Презентација пристиглих радова за конкурс за израду визуелног идентитета КЗМ;
- Изложба експоната рециклаже Екогрин-тима;
- Пристигла идејна решења за Старо језго града, презентација ЈП»Дирекција за изградњу и уређење града Панчева»;
- Концерт тамбураша у оквиру *Сунчане јесени*;
- Трибина *Центрипетално-центрифугално – о децентрализацији Србије*, у организацији Грађанске акције и у сарадњи са Независним друштвом новинара Војводине;
- Изложба *Фотографијом кроз наш град*, удружења «На пола пута»;
- Изложба цртежа и фотографија ученика основних школа и предшколске установе «Дечја радост»;
- Изложба удружења «Милутин Миланковић»;
- Обележавање 25 година рада дечијег хора «Звончићи»;
- Изложба *Распевано пролеће* у организацији Музичког центра;
- Презентација рада удружења «Панонке» у сарадњи са Етно-мрежом;
- Изложба сценских путака корисника установе социјалне заштите дома «Срце у Јабуци», и
- 6 радионица за децу у оквиру *Новогодишњег базара*.

Реализација пројекта «Културни мост између планине и равнице – креирање локалних културних политика», у партнерском односу са градом Ужице и пројекта «Exchange Program 3», и то кроз различите активности, пре свега семинаре и радионице за запослене у култури и чланове Тима за имплементацију стратегије културног развоја града Панчева.

Година 2012.

За област културе града Панчева извршење буџета износи 245.828.897,26 динара (што је 5,55% извршења у односу на буџет града), од чега: за зараде запослених 126.840.576,04 динара, за материјалне трошкове 42.331.719.002,37 динара, за специјализоване услуге и програме 20.876675,59 динара, за конкурс у области културе 6.000.000,00 динара, за капитално одржавање зграда 27.948.361,26 динара, за опрему 7.452.841,12 динара.

Средства из донације НИС-а за област културе у износу од 7.130.000 динара знатно су допринела побољшању културне понуде и продукције у граду и била су усмерена путем конкурса на подршку 17 различитих пројектних идеја, као и на унапређење појединих градских манифестација .

Вредна су помена и добијена средства по конкурсима из буџета АПВ у износу од 6.767.841 динар, чији је пренос вршен преко буџета Града и то за: *Бијенале српског цртежа* (Историјски архив), *Џез фестивал* (Културни центар), *Екс Ју рок фест* (МЗ Старчево), *Жисел* (Дом културе Омољица), *Плеј Поповић* (Културни центар), *Туристичко-археолошки парк* (МЗ Старчево), Реконструкција фасаде Велике Доње цркве у Долову (Завод за заштиту споменика културе).

Путем институције конкурса у области културе, од укупно 228 предлога пројеката/програма Комисија је предложила 79, од којих су 41 пројекат реализовале установе културе (18 градске установе културе и 23 домови културе у насељеним местима), 7 појединци/ке, 21 удружења грађана, 1 неформална група и 3 остали субјекти у култури.

По други пут је расписан јавни позив за откуп уметничких дела из области ликовног и примењеног стваралаштва. Комисија за представљање програма, пројеката и откуп уметничких дела је прегледала избор радова из целе Србије. Пријавило се 224 уметника/ца са по 2 рада, а откупљено је 16 радова. Из буџета града Панчева за ове намене издвојена су средства у износу од 794.112 динара.

У оквиру јавног позива, а у складу са Одлуком о уплати доприноса за пензијско, инвалидско и здравствено осигурање лицима која су стекла статус лица која самостално обављају уметничку или другу делатност у области културе, број II-04-06-45/2012 од 28.12.2012. године, од стране нашег Секретаријата за јавне службе и социјална питања путем решења је поменуто право одобрено за 19 уметника.

Адаптирани простор *Хол Градске управе*, као додатна вредност рада Градске управе, омогућио је различитим субјектима, грађанима, цивилном сектору, да путем јавног позива презентују своје активности. Најзначајније поставке, активности и презентације биле су:

- Презентација интернет странице www.zdravorancevo.rs, удружења ПА О2;
- Трибина о децентрализацији Војводине, у организацији Грађанске акције и Независног друштва новинара Војводине;
- Изложба фотографија о Турској у оквиру манифестације *Мајски дани књиге*, у организацији Градске библиотеке;
- Изложба ученичких радова поводом Светског дана заштите животне средине, а у организацији Ротари клуба Панчево;
- Манифестација *Дан Дунава*, обележена у сарадњи са Секретаријатом за привреду и економски развој;
- Изложба ручних радова *Доловке*, по пројекту Стари занати,
- Изложба дечијих цртежа у оквиру пројекта Поддршка деци жртвама насиља, Удружења “За породицу”;
- *Панчево, град игре*, манифестација Куд-а Станко Пауновић - НИС Рафинерије нафте Панчево;
- Изложба дечијих народних ношњи;
- Изложба фотографија, пројекција филма, презентација, трибина: “У сусрет Европи”—организатори Марија Милосављевић и Омладински ресурсни центар;
- Изложба фотографија Градске библиотеке Панчево: *Поглед на Израел*;
- Сајам високошколског образовања Уније студената Панчева;
- Изложба ручних радова поводом Светског дана особа са инвалидитетом, организатор Међуопштинска организација слепих;
- Изложба радова ученика Гимназије «Урош Предић», поводом Дана школе;
- *Ин Медиас Рес* – презентација рада отворених језичких радионица
- Реализација радионица за децу и особа са сметњама у развоју током трајања Новогодишег базара(3 дана);
- Радионице намењене слепој и слабовидој деци за савладавање ходања по степеницама, у организацији Међуопштинске организације слепих (новембар);
- Извођење вежби и проба за реализацију мјузикла *Лотрек*, одобреног преко конкурса подршке пројектима за младе (јун-децембар).

У простору Галерије Милорада Бате Михаиловића, у улици Жарка Зрењанина број 1:

- Изложба откупљених радова са јавног позива за откуп уметничких дела из 2011. и 2012. године, који је расписао град Панчево: изложено је било 26 слика;
- *(Не)Заборављено Панчево*, изложба фотографија Фото клуба Дома омладине у Панчеву;
- Изложба илустрација са Међународног бијенала илустрације књига за децу и омладину *Бибијана* из Братиславе, Словачка;
- Ретроактивна изложба ликовне групе “Панчево 5” - у оквиру програма *Ноћ Музеја*;
- Изложба сувенира града Панчева, у организацији ТОП-а, поводом обележавања Дана Панчева;
- Изложба *Сећање на први међународни ноћни лет у свету над Панчевом*;
- Радионица макетарства за децу и радионица анимације и анимираног филма. Обе активности су реализоване у оквиру пројекта *Први међународни ноћни лет у свету «Париз-Панчево-Букурешт»*, подржан од стране Министарства културе и информисања и града Панчева;
- У оквиру 15. Бијенала уметности “*Дере/конструкција простор, време, сећање*” у Легату је представљена изложба под називом *Медијска археологија*, видео рад *Изгубљена игла* и предавање Николе Шуице, као и рад Мирослава Првуља под називом *Сећање на Југославију*;

Година 2013.

За област културе града Панчева извршење буџета износило је 232.476.170,17 динара (што је 5,50% извршења у односу на буџет града), од чега: за зараде запослених 113.907.364,79 динара, за материјалне трошкове 49.807.642,42 динара, за програме 18.785.486,71 динара плус 4.154.300 динара од АПВ. Набавка опреме, која је видљива као набавка књига, износила је заједно са средствима АПВ 7.288.834 динара.

Подршка у виду донације НИС-а у области културе је у овој години била знатно мања и износила је 3.303.000 динара и то за: *Цез фестивала*, (Културни центар Панчева), КУД „Станко Пауновић – за редовне активности; затим за обраду збирке Ликовне колоније Делиблатски песак (КПЗ) и за Клуб студената уније за фестивал *Green Days*.

Путем институције конкурса у области културе, од укупно 285 предлога пројеката/програма Комисија је према датим областима предложила 134 и то: 41 пројекат реализовале су установе културе (15 пројеката су реализовале градске установе културе, а 26 домови културе у насељеним местима), 16 појединци/ке, 55 удружења грађана, 13 остали субјекти у култури и 9 установе образовања, у укупном износу од 8.226.726,00 динара.

Одсек за културу, информисање, спорт, бригу о младима и цивилни сектор учествовао је у примени процедура на основу Одлуке о подизању и одржавању споменика и скулптуралних дела на територији града Панчева, као и у пружању стручне помоћи скупштинском телу – Комисији за подизање споменика и одређивање назива улица и тргова, приликом креирања предлога одлуке о постављању спомен плоче Ђорђу Вајферту у Панчеву, а на основу иницијативе удружења Ротари клуб-а, као и предлога одлуке о постављању спомен плоче Вуку Стефановићу Караџићу у Омољци, на основу иницијативе часописа „Живот села“ из Омољце.

Образован је Савет за културу и јавно информисање са циљем да се пружи подршка унапређењу културе и јавног информисања у граду Панчеву. Савет чини 15 стручњака/киња за области културе и информисања.

Креирање пријатељске атмосфере за младе дуж обале реке Тамиш (*Rock-n-River - Creating a Youth Friendly Ambience Along the Tamis River*) јесте пројекат, финансиран од стране Европске Уније („Romania – Republic of Serbia IPA Cross-Border Co-operation Programme“). Он омогућава реализацију програмске мере прекограничне сарадње, којом се обезбеђује стицање знања и размена искустава младих у Панчеву и Карансебешу, кроз заједничке активности у области културе, бриге о младима, спорта и рекреације. Кроз овај пројекат, град Панчево је обезбедио најсавременију музичку опрему за концерте (у вредности од 46.000 евра), која је поверена на коришћење Дому омладине Панчево и мултифункционалној дворани "Аполо".

Завод за заштиту споменика културе обновио је споменик црвеноармејцима у Книћаниној улици и поставио видео надзор.

У новембру Град даје Дому омладине на управљање дворану „Аполо“, чији су трошкови реновирања износили око 21.000.000 динара.

Адаптирани простор *Хол Градске управе*, као додатна вредност рада Градске управе, и даље је простор великих могућности различитих субјеката, грађана/ки, организација цивилног друштва да путем јавног позива презентују своје активности. Најзначајније поставке, активности и презентације:

- Град Панчево је на основу одобреног пројекта од стране Министарства културе реализовао презентацију идејних решења за спомен обележје првог ноћног лета у свету
- Удружење жена „Дуга“ је имало осмомартовску изложбу,
- Завод за заштиту споменика културе је имао поставку етнолога Николе Влајића *«А где су живели»*;
- КУД «Станко Пауновић»-НИС Рафинерија нафте Панчево организовало је поставку поводом 5. Међународног фестивала дечијег фолклора,
- манифестације у *Ноћи музеја*,
- Александар Зограф је поставио изложбу аутора стрипа Дејвида Ласкија из Сијетла, а преко удружења Електрика;
- *Ноћ отворених атељеа*, манифестација у организацији удружења «Светионик»,
- Сигурна кућа Панчево је представила радове жена поводом ускршњих празника,
- удружење «Еуклид» је организовало математичке радионице,
- *Музички центар* је промовисао свој музички албум, солисткиње Елизабета Јагица,
- Удружење за породицу је кроз радионице обучавало децу за безбедно коришћење интернета,
- РКУД «Јединство» одржало је радионицу *Панчево кућа заната Јужног Баната*,
- «In medias res» организовало је *Дане цинцарске културе*,

- Удружење жена «Доловке» организовало је изложбу плетених и везених рукотворина.

Одсек за културу, информисање, спорт, бригу о младима и цивилни сектор организовао је презентацију књиге бившег главног и одговорног уредника недељаника «Панчевац» Ненада Живковића у простору будућег легата Милорада Бате Михаиловића, у улици Жарка Зрењанина број 1.

Година 2014.

За област културе града Панчева извршење буџета износило је 246.266.987,80 динара (што је 6,34% извршења у односу на буџет града), од чега : за зараде запослених и друга давања 134.249.158,46 динара, за материјалне трошкове 46.813.729,14 динара, за програме 24.446.009,16 динара, средства за конкурс расподелена у износу од 11.500.000,00 динара. Видљив је повећан прилив суфинансирања од стране АПВ и Министарства културе и информисања. Подршка установама по овом основу и по основу других донација (међународних и НИС) у овој години је била 17.275.222,00, с тим да поједине установе нису успеле искористити износ од 3.632.257,60, те су средства враћена у буџет града или других нивоа власти.

Путем институције конкурса у области културе, од укупно 262 предлога пројеката/програма, Комисија је предложила према датим областима 119, и то за пројекте које су реализовале установе културе, појединци/ке, организације цивилног друштва, и остали субјекти у култури.

У оквиру јавног позива, а у складу са Одлуком о уплати доприноса за пензијско, инвалидско и здравствено осигурање лицима која су стекла статус лица која самостално обављају уметничку или другу делатност у области културе, број II-04-06-45/2012 од 28.12.2012. године, од стране нашег Секретаријата за јавне службе и социјална питања, путем решења је поменуто право одобрено за 14 уметника и уметница.

Одсек је помогао у креирању Одлуке о давању у закуп атељеа, којом се утврђују поступак поверавања на управљање атељеа као непокретности града и услови и критеријуми за давање у закуп, али и права и обавезе уметника/ца приликом коришћења. Одсек је чинио напоре да се коначно, после више година, конципира и реализује идеја о оснивању галерије као културног простора (објект на првом спрату здања у Улици Жарка Зрењанина 1), у којем ће се поставити део уметничког фондуса и личних предмета нашег суграђанина и академика Милорада Бате Михаиловића.

У оквиру пројекта *Креирање пријатељске атмосфере за младе дуж обале реке Тамиш* (пројекат финансиран од стране Европске Уније „Romania – Republic of Serbia IPA Cross-Border Cooperation Programme“), један од његових бенефита је набавка и постављање бине-платформе на води, на кеју у граду Панчеву (у вредности од 130.000 евра), чиме су створени услови за развијање летњих програма на отвореном. Град Панчево је у оквиру истог пројекта у 2013. години обезбедио најсавременију музичку опрему за концерте (у вредности од 46.000 евра), која је поверена на коришћење Дому омладине Панчево и мултифункционалној дворани "Аполо". У оквиру завршног догађаја пројекта, 21. јуна 2014. године, поред спортистких и рекреативних активности, одржано је неколико културних програма – концерт локалних бендова из Панчева и Карансебеша, изложба фотографија *Тамиш у фокусу*, обилазак културног и индустријског наслеђа дуж обале реке Тамиш.

Пројекат *Културна политика као алатка за заједништво и регионални развој* реализован је у оквиру ИПА програма прекограничне сарадње Румунија – Србија. Град Панчево је био партнер у пројекту заједно са градовима Зрењанином и Темишваром, невладином организацијом "Грађански парламент" из Вршца, док је носилац пројекта био Интеркултурални институт из Темишвара. Циљ пројекта се односио на унапређење сарадње у области културе румунског и српског дела Баната, узимајући у обзир традицију и богато културно наслеђе овог региона, али с нагласком на савремено стваралаштво из области визуелне културе и уметности банатског региона.

У оквиру пројекта реализовано је :

- истраживање културне понуде и потреба грађана/ки Панчева,
- евалуација актуелне Стратегије културног развоја града Панчева 2010-2015, као и креирање локалног акционог плана за 2014. и 2015. годину,
- израда брошуре која обухвата резултате два наведена истраживања,
- изложба *Уметнички павиљон Баната* на којој су представљени радови најактуелнијих савремених стваралаца из румунског и српског дела Баната, са пратећим тројезичним каталогом.
- троје младих лидера из Панчева учествовало је на међународном семинару у Румунији, на тему активног учешћа младих у цивилном сектору
- петоро културних радника установа културе из Панчева похађало је стручно усавршавање у Темишвару из области културног менаџмента

- Округли сто на тему *Урбана реактивација културног и индустријског наслеђа – улога јавног, приватног и цивилног сектора* одржан је у Панчеву у јулу 2014. године.

У области стратешког планирања у култури локална самоуправа града Панчево се често наводи као пример добре праксе, будући да је прва локална самоуправа у Србији која је усвојила стратешки документ културног развоја града за период 2010-2015. Учешћем у овом пројекту у Панчеву је извршена евалуација постојећег стратешког документа, усвојен је акциони план за 2014. и 2015. годину. Град је активно учествовао и у изради локалних стратегија развоја културе у Зрењанину и Темишвару. Пилот акција, као прва активност у оквиру планираног протокола о сарадњи спроведена је у Панчеву изложбом *Уметнички павиљон Баната*, која је за циљ имала представљање савремене уметничке сцене Баната кроз избор радова 16 актуелних младих уметника/ ца из градова партнера на пројекту (Темишвара, Вршца, Зрењанина и Панчева).

Завод за заштиту споменика културе реконструисао је и вратио на место споменик „Сејач-паор“ и поставио видео надзор на споменику „Стратиште“.

На нивоу Војводине, прослављан је велики јубилеј – «250 година од оснивања Банатске војне границе». Панчево, као важан стратешки центар и средиште Дванаесте Банатске регименте у поменутом историјском контексту, био је и упориште великог броја догађаја који су обележили овај јубилеј. Пројекат је суфинансирао Покрајински секретаријат за културу и информисање у износу од 700.000,00 динара. Координацију планираних активности вршила је Градска управа града Панчева. Програм обележавања јубилеја у Панчеву трајао је од 5. до 14. новембра 2014. године, у оквиру прославе Дана града Панчева.

Година 2015.

За област културе из буџета града Панчева издвојена су средства у укупном износу од 282.929.009,50 динара, од чега за плате запослених 117.540.403,74 динара, материјалне трошкове 49.588.397,23 динара, специјализоване услуге и програме 25.878.549,88 динара, за пројектне активности путем конкурса 6.803.010,00 динара. У односу на укупан буџет града то је 6,24%.

За капиталне инвестиције издвојено 3.475.638,78 динара и то за:

- радове на Преображенском храму
- конзерваторско-реставраторске радове на десном светионику
- грађевинско-занатске радове у Галерији Милорада Бате Михаиловића

На име опреме из буџета града Панчева издвојена су средства у износу од 187.245,93 динара и 1.689.620,00 динара из средстава АПВ.

У 2015. години формиран је Тим за израду Стратегије културног развоја града Панчева 2016-2020. год.

У оквиру Конкурса за културу, који је био расписан током целе године, односно до утрошка средстава, реализована су 62 пројекта у укупној вредности од 6.803.010,00 динара. Остварено је и 10 пројеката у оквиру Конкурса за пројекте и програме у «Аполу» у сарадњи са Домом омладине Панчево, у вредности 1.159.800,00 динара, али из буџета намењеног за младе.

У оквиру Конкурса за стицање права на плаћање доприноса за ПИО и социјално и здравствено осигурање за уметнике/ це који самостално обављају своју уметничку делатност, 14 уметника/ ца је стекло ово право у 2015. години, а у децембру је расписан и завршен исти конкурс за 2016. годину. У 2016. години ово право је стекло 8 уметника/ца.

Захваљујући средствима НИС-а и учешћу града Панчева и Министарства културе, у Народном музеју је реконструисана и отворена Свечана сала.

Расписан је конкурс и изабрано идејно решење за израду и постављање споменика војводи Стевану Петровићу Книћанину у вредности од 2.500.000 динара.

Галерија Милорада Бате Михаиловића уступљен је на корићење Културном центру Панчева.

Кретање буџета показује да се удео средстава за културу у укупном буџету града од 2008. до 2014. године континуирано смањивао, али није падао испод 5,5%. Ипак, током 2014. и 2015. године удео средстава за културу постепено се повећавао и изједначен је се уделом средстава из 2010. године.

Табела: Преглед градског и буџета за културу Града Панчева у последњих десет година

Година	Укупан градски буџет у динарима	Буџет за културу у динарима	% од укупног општинског/градског буџета
2006.	2.644.725.217,54	161.789.107,80	6,1
2007.	2.936.292.725,67	162.470.485,16	5,5
2008.	3.762.858.167,01	244.920.223,53	6,5
2009.	3.497.506.703,00	211.249.406,00	6
2010.	3.001.476.844,13	188.205.830,31	6,3
2011.	3.638.347.765,55	214.400.723,85	5,9
2012.	4.429.679.938,33	245.828.897,26	5,6
2013.	4.227.179.938,33	232.476.170,17	5,5
2014.	3.884.456.416,00	246.266.987,00	6,3
2015.	4.213.536.996,92	262.929.009,50	6,2
Број становника у општини/граду			Просечно годишње издвајање за културу по глави становника у периоду
Попис 2002	127.162	2006.	1.272,31 дин.
		2007.	1.277,67 дин.
		2008.	1.926,05 дин.
		2009.	1.661,26 дин.
		2010.	1.480,05 дин.
Попис 2011	122.252	2011.	1.753,76 дин.
		2012.	2.010,84 дин.
		2013.	1.901,61 дин.
		2014.	1.996,00 дин.
		2015.	2.150,71 дин.

Упоређујући буџете за културу осталих градова у Србији, закључује се да је удео културе у буџету Града сличан уделу културе у другим градовима у Србији. Са друге стране, важно је напоменути да Град Панчево има 15 установа културе (6 у урбаном делу Града и 9 у насељеним местима), што није случај са другим градовима у Србији (изузев Београда).

Табела: Издвајање за културу у 2014. години – упоређивање са другим градовима у Србији

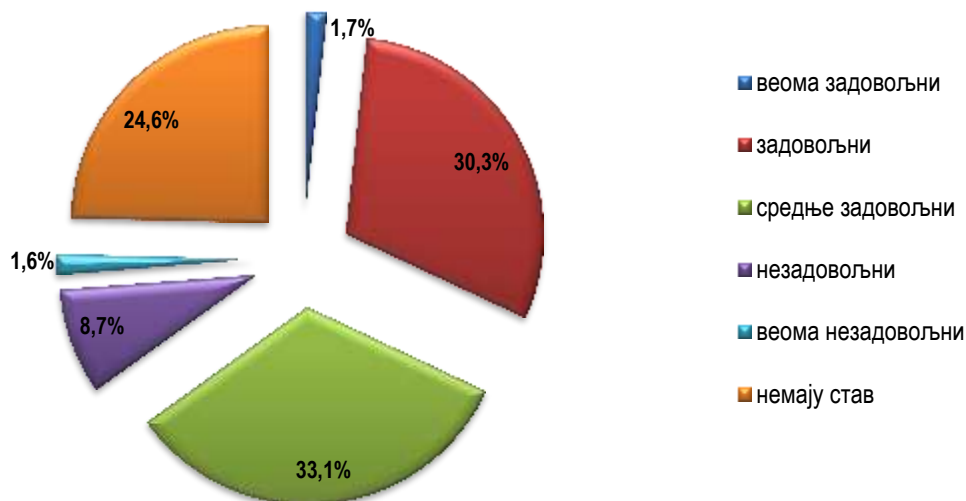
Град	Удео културе у буџету	Број установа културе	Број манифестација
Панчево	6,3%	15	31
Сомбор	7,1%	6	11
Зрењанин	5,5%	7	8
Шабац	5,7%	6	23
Крушевац	9,2%	5	26
Лесковац	9,5%	11	9

3. 2. Истраживање културних потреба и навика грађана Панчева

У оквиру Пројекта прекограничне сарадње под називом *Културна политика као алатка за заједништво и регионални развој* у периоду од новембра 2013. до јануара 2014. године обављено је истраживање културних потреба и културних навика грађана и грађанки Панчева и истраживање свих чинилаца, битних за развој културе у Панчеву. Истраживачки рад је Градска управа Панчево поверила Заводу за проучавање културног развоја из Београда – установи културе од националног значаја. Циљ овог истраживања било је сагледавање слике културних потреба и навика грађана/ки Панчева, задовољства културном понудом Града, на основу чега је било могуће креирати културне садржаје према мери грађана/ки, али и укључити их у културни живот Панчева.

Истраживање је обављено на узорку од 1062 испитаника/ца од планираних 1150, што чини 92,3% реализације узорка, на територији града Панчева. У анкетном истраживању је учествовало 32 анкетарки и анкетара, од којих су највећи број студенти/киње из Панчева. Приликом дизајна узорка водило се рачуна о уделу појединих група становништва у популацији: по старосним критеријумима и по полу (а на основу података из Градске управе Панчево о заступљености циљаних старосних и полних група, с обзиром на тип насеља – месну заједницу). Циљану популацију су чинили становници/це града Панчева старији од 15 година.

Највећи број, односно трећина Панчеваца и Панчевки, средње је задовољно културном понудом у свом граду. Више од четвртине показује задовољство, док је 1,7% веома задовољно садржајима који се налазе на културној мапи Панчева. Може се закључити да је мало оних који показују незадовољство: 8,4% је незадовољно, а 1,6% веома незадовољно понудом. То наводи на закључак да они који креирају и реализују културне понуде у великој мери успевају да задовоље захтеве својих грађана/ки.



Испитаници/це који су навели да су незадовољни културном понудом, као замерке ње издвајају недовољно разноврсне културне програме, недовољно бесплатних програма и недовољно програма за младе.

Резултати истраживања су показали да грађани/ке Панчева веома ретко посећују установе културе и културне догађаје у Панчеву и околним насељеним местима. Наиме, трећина грађана/ки Панчева веома ретко - повремено посећује културне догађаје, док мање од 10% њих до 12 пута годишње посети неки културни догађај.



Подаци који охрабрују:

- 40% грађана редовно или повремено посећује културне догађаје у Панчеву
- Више од две трећине грађана посећује манифестације у Панчеву и насељеним местима и задовољно је њиховим програмом
- Више од петине грађана као мотив за одлазак на културни догађај наводи тему догађаја
- Више од 60% грађана сматра да би требало да се културна сцена прошири у просторе ван установа културе (паркове, тржне центре, објекте културног и индустријског наслеђа...)
- Готово две трећине грађана сматра да је потребно развијати културни туризам у Панчеву
- Готово сви грађани мисле да би у циљу развоја културног туризма требало боље промовисати Град као културну дестинацију, унапредити квалитет културних догађаја и реконструисати старе зграде

Подаци који забрињавају:

- Мање од 1% грађана/ки у своје слободно време посећује културне догађаје или се бави неком културном продукцијом
- Више од 50% грађана/ки који живе у насељеним местима не посећује културне догађаје
- Више од 80% грађана који живе у урбаном делу Града не посећује културне догађаје који се одржавају у насељеним местима
- Више од 60% грађана/ки који имају више од 50 година живота не посећује културне догађаје
- Више од 40% грађана/ки сматра да се културна понуда у Панчеву не мења већ годинама
- Више од 80% грађана/ки не посећује манифестације које организују мањинске етничке заједнице
- Више од 10% грађана/ки уопште не посећује културне догађаје ни у Панчеву, али ни у околини
- Три четвртине деце и унука испитаних грађана/ки не посећује уметничке секције у школама

Грађани и грађанке Панчева осећају велику потребу за употпуњавањем културне понуде Града, те тако више од трећине грађанства сматра да је у Панчеву потребно организовати више музичких програма, док више од 40% мисли да је Панчеву потребно више музичких фестивала. Поред тога, више од 15% би желело да се у Панчеву чешће одржавају позоришне представе, док око 10% би волело да Панчево постане и град у коме постоји и позоришни фестивал.



Према мишљењу грађана/ки Панчева приоритетни стратешки циљеви који би допринели културном развоју Града и унапређењу културне политике у наредном периоду, јесу неговање традиције и заштита културне баштине, већа разноврсност програма према типовима публике и већи број културних програма.



У оквиру Пројекта прекограничне сарадње путем упитника, фокус-група и дубинског интервјуа, обављено је истраживање у ком су учествовали представници/це установа културе и удружења грађана са територије Града Панчева. Према мишљењу представника/ца установа културе главни стратешки циљеви су неговање традиције и заштита културне баштине, опремање, реновирање и реконструкција установа културе и повећање броја културних програма. Са друге стране, представници/це удружења грађана у култури сматрају да би поред неговања традиције и заштите културне баштине све више требало радити на развоју савременог стваралаштва и промовисању мултикултуралности.

Рангирање приоритета – установе културе	Рангирање приоритета – удружења грађана
1 Неговање традиције и заштита културне баштине	Неговање традиције и заштита културне баштине
2 Опремање/реновирање/реконструкција установа културе	Савремено стваралаштво
3 Већи број културних програма	Промовисање мултикултуралности
4 Већа разноврсност културних програма према узрасту публике	Боља промоција културних програма
5 Већи акценат на развоју културног туризма	Већи акценат на развоју културног туризма
6 Већа разноврсност културних програма према типу програма	Развој међународне сарадње
7 Развој међународне сарадње	Већи број културних програма
8 Промовисање мултикултуралности	Већа разноврсност културних програма према узрасту публике
9 Боља промоција и подршка културно-уметничком аматеризму	Опремање/реновирање/реконструкција установа културе
10 Опремање старих индустријских објеката за потребе културе.	Усклађивање програма са потребама и укусом публике

3.3. Вредновање и процена претходне Стратегије културног развоја Града

Поред генералне оцене да је претходна стратегија (прва локална у Србији) успешно, али делимично реализована, јер нема довољно успеха у свакој стратешкој области, учесници/це фокус-група одржаних у јуну 2015. године, истакли су и добре и лоше стране реализације претходне стратегије:

Добре стране

- Конкурс из области културе сачуван је и помало увећан,
- Комисија за одабир и евалуацију пројеката по основу конкурса из области културе – стручна је и деполитизована
- „Аполо“ нови мултимедијални простор намењен младима, обновљен и отворен, за мање од две године је окупио 100.000 посетилаца,
- Реконструисана је свечана сала Музеја, редовни изложбени програми поново се одржавају у Музеју,
- Потписан је уговор са Фондацијом Милорада Бате Михаиловића. Панчево добија Галерију и спомен собу која ће носити назив академика Милорада Бате Михаиловића,
- *Цез фестивал* је имао истакнуте госте и одржао континуитет,
- *Etno.com* постоји већ 10 година, одржан је континуитет,
- Покренути су нови фестивали: *ПАФФ*, *Фреедом фест*, *Дани Вајферта* – донели су нову публику и покренули културни туризам,
- Успешно је организована манифестација *Двеста педесет година од Банатске војне границе*, пример добре праксе у оствареној сарадњи између установа културе и Градске управе,
- Рестаурирани су, конзервирани и враћени споменици: *Сејач*, *Јан Непомук* и анађели на капели св. Ане,
- Реновирана је католичка црква,
- Сређене су поједине фасаде,
- Успешно је спроведен Конкурс за идејно архитектонско решење реконструкције зграде Вајфертове пиваре,
- Постављене су нове скулптуре у јавном простору,
- Културно-уметничка друштва, као амбасадори града и локалне традиције, одржали су континуитет, наступали широм земље и иностранства,
- Алтернативна сцена је подстицана,
- Покренуте су нове иницијативе, манифестације и фестивали,
- Повећало се присуство публике на одређеним програмским догађајима,
- Млади су више укључени у културну продукцију, креирање програма и манифестација,
- Присутан је ентузијазам једног броја запослених у култури,
- Негован је значај нематеријалне културне башине,

Лоше стране

- Евидентна је површност, неамбициозност и индиферентност дела запослених у култури,
- Девастирани су објекти индустријског наслеђа,
- Срушена је *Штука*,
- Провијант магацин је приватизован,
- Недовољно се улаже у обнову, реконструкцију и сређивање споменика културе, што за последицу има изузено лоше стање споменичког наслеђа,
- Крађа и скрнављење јавних споменика, нарочито бронзаних скулптура, наставља се упркос повећаним мерама безбедности,
- Недовољно је програма који се односе на неговање културе сећања, на личности, места, догађаје,
- Није формиран Центар за интелектуални дијалог,
- Смањен је буџет за културу,
- Поступком реституције изгубљени су неки простори за културу: Галерија савремене уметности, Галерија *Електрика*, Галерија *Двориште* и други.
- Недостатају дечији програми и програми за децу,
- Недостају програми за маргинализоване групе и рад са њима,
- Недостајало је искуство старијих уметника – људи из струке, који се нису одазвали позивима учешћа у радним групама за израду прошле стратегије,
- Сарадња са медијима је била лоша,
- Недовољна је медијска пажња (нарочито дописништва за РТВ и РТС) - слаба информисаност грађана,

3. 4. Анализа садашњег стања: СВОТ анализа и анализа по стратешким областима

СВОТ анализа у области стања у култури у Панчеву, јуна 2015. године, спроведена кроз састанке фокус-група из области наслеђа, установа, стваралаштва и публике, као резултат истакла је: унутрашње факторе – снаге и слабости, и спољашње факторе – шансе и опасности:

Снаге

- Богато материјално и нематеријално културно наслеђе и мултикултуралност
- Велики број препознатљивих манифестација из области културе / фестивала (*Бијенале уметности, Џез фестивал, Etno.com, Рукописи, БУДИ, Мајски дани књиге, Дани духовне музике, Жисел, ПАФФ..*)
- Јака и разноврсна уметничка сцена
- Образован кадар
- Постојање стратегије развоја и унапређења културе
- Велики број установа културе
- Бројна културно-уметничка друштва
- Разноврсни верски објекти различитих конфесија
- Изразити креативни потенцијал (уметници/це, стручњаци/киње у култури)
- Солидна опремљеност установа културе и њихова спремност да размењују технику и добра која поседују
- Нови простори (*Аполо, Галерија Милорада Бате Михаиловића...*)
- Постојање уметничких школа (балетске и музичке)
- Заинтересованост сталне публике, неговање публике
- Добра сарадња институција са удружењима и појединцима
- Добра сарадња институција културе са јавно комуналним предузећима
- Подршка Града институцијама културе
- Неке институције имају сајт и користе друштвене мреже за промоцију редовног програма и програма манифестација
- Град има изузетан географски положај
- Имамо шта да понудимо

Слабости

- Недостатак финансија, низак проценат буџетског издвајања за сектор културе
- Непостојање вишегодишњег пројектног планирања буџета
- Недостатак стручног кадра за писање пројектних апликација за европске фондове
- Законска ограничења у запошљавању стручних спољњих сарадника, експерата
- Мањак стручног кадра за јавне набавке у установама
- Неколегијалност запослених у институцијама културе
- Демотивисаност запослених у институцијама културе када је у питању актуелизација програма и уношење иновативности
- Ограничен просторни капацитет за велике догађаје
- Недоступни и затворени споменици културе
- Објекти нису довољно доступни особама са инвалидитетом
- Питање доступности карата и онлајн резервација
- Затвореност институција културе
- Међусобна сарадња установа
- Губитак простора (приватизација, реституција)
- Неразумевање и незаинтересованост доносилаца одлука за унапређење програма и садржаја у култури
- Преклапање догађаја, одсуство најаве сезонских програма
- Неусклађеност понуде и потражње садржаја
- Недостаје учествовање публике у креирању садржаја, испитивање укуса публике
- Лоша комуникације између надлежних институција
- Лоша финансијска ситуација власника објеката–споменика културе
- Међусобна неусклађеност и неусаглашеност закона, захтеви инвеститора који нису у складу са Законом
- Непостојање стимулација за улагање у споменике културе
- Недовољна комуникација са образовним институција и институцијама културе
- Лоша сарадња са медијима
- Брендирање споменика културе

Шансе/могућности

- Наставак са праксом отворених конкурса у култури
- Комуникација са приватним сектором у вези са донаторством, спонзорством или партнерством
- Протокол о сарадњи установа и јавних предузећа у организацији неких важних градских манифестација и фестивала
- Повећање доступности институција особама са инвалидитетом
- Оживљавање јавних простора
- Боља комуникација установа, удружења и појединаца, креатора програма, пројеката и културних догађаја
- Копродукција са другим институцијама у земљи и иностранству, размена ресурса
- Боље коришћење предприступних фондова, едукација кадрова у области пројектног планирања, напреднији фандрејзинг
- Подизање стандарда услуга, усвајање правилника (нпр о безбедности..)
- Умреженост установа културе
- Заједнички портал за све установе, удружења и појединаца
- Евидентирање публике / креирање јединствене базе података
- Награђивање публике
- Евалуација програма/ догађаја од стране публике
- Промоција културних догађаја на местима где је велики промет људи (*Парк Авив*, Народна башта...)
- Неговање публике (култура на јавним местима али и у школама)
- Израда студија изводљивости за објекте који имају сређене имовинско-правне односе
- Сарадња са власницима објеката, заједнички планови и улагања
- Умрежавање институција које се баве заштитом, на регионалном и на интернационалном нивоу
- Спровођење постојећих Одлука у погледу заштите непокретног наслеђа (Одлука о фасадама) - размотрити механизам Конкурса
- Размотрити стимулацију улагања у споменике/реконструкцију споменика културе кроз ослобађање од пореза..власнике споменика културе
- Дигитализација покретног наслеђа у циљу бољег очувања
- Стандардизација
- Увођење видео надзора или другог вида заштите споменика културе
- Очување традиције кроз нематеријално наслеђе
- Повећање доступности информација путем медија, едукација публике
- Креирање јаснијег идентитета / брэнда града кроз наслеђе
- Потписивање споразума о сарадњи са удружењима која окупљају лица са инвалидитетом и удружењима која оупљају маргинализована лица

Опасности/претње

- Политизација
- Економско стање, смањен буџет за културу
- Недовољна искоришћеност локалних потенцијала, као што су људски ресурси, образовни кадар, уметници/ це
- Недостатак простора за савремени уметнички израз, као и непостојање адекватних, безбедних депоа за чување и одлагање збирки (Архив, Културни центар, КПЗ, Музеј)
- Приватизација, реституција (губитак постојећих простора за културу)
- Недостатак запослених у установама
- Законски оквир - забрана запошљавања
- Одсуство критичке мисли
- Недовољна повезаност установа културе са другим институцијама и предузећима
- Недоступност институција за особе са инвалидитетом
- Губитак елемената наслеђа који су део идентитета Панчева - посебно за нематеријално наслеђе (обичаји, ношња. занати, музика)
- Пропадање споменика културе због незаинтересованости и незнања власника
- Нови закон, смањена надлежност Завода - могућ негативан утицај на објекте, споменике културе
- Презаузетост, недостатак слободног времена, незаинтересованост публике
- Слаба медијска најава културних догађаја
- Приватизација медија
- Пропадање споменика културе услед непогода, небриге, вандализма (физичка оштећења, пожар, крађа...)
- Комерцијализација културних догађаја као једини услов

Анализа стања по стратешким областима – кључни изазови

У оквиру анализе стања у култури, јуна 2015. године, у оквиру састанка фокус-група извршена је и анализа кључних изазова по стратешким областима:

Наслеђе – кључни изазови

- Категоризација наслеђа
- Деполитизација
- Континуирано улагање у наслеђе
- Доступност баштини, од инфраструктуре до доступности информација од значаја
- Мапирање покретног и непокретног наслеђа и очување споменика културе (конзервација, рестаурација)
- Реактивација индустријског и непокретног наслеђа за субјекте културе
- Обнова девастираних објеката, споменика културе по принципу креирања приоритетне листе
- Очување различитости и мултиетничности
- Очување градског језгра, очување аутентичног изгледа са појачаном контролом дивље градње, урушавање фасада
- Креирање законске регулативе, боље и ефикасније заштите (Одлука о уређењу фасада / активирање постојеће Одлуке о субвенционисању обнове заштићених фасада (30% власник, 70% град)
- Боља сарадња са власницима објеката који имају статус споменика културе у циљу рестаурације и конзервације архитектонске орнаментике
- Боља сарадња града и инспекцијских служби са институцијама заштите, појединцима и експертима, а у циљу ефикасније и строже заштите споменичког наслеђа, градског језгра, аутентичности
- Израда студија изводљивости за сваки објекат и за целокупно приобаље као урбанистички план ревитализације града
- Наслеђе као ресурс за брендирање града
- Едукација грађана о томе шта је наслеђе, уз помоћ кадрова који се баве промоцијом наслеђа
- Смисленост програмских концепата који се баве наслеђем. Отворен, мултидисциплинаран приступ
- Нови, креативни приступ у промоцији наслеђа
- Приближавање наслеђа публици – инсистирање на култури сећања
- Размена искустава између институција, уметника, удружења и приватног сектора
- Ревизија Одлука о очувању споменика културе и прилагођавање потребама времена
- Подстицај удружењима грађана која се баве очувањем наслеђа, подршка путем механизма конкурса
- Развој културног туризма
- Промовисање културних рута
- Вајарска и уметничка збирка Бијенала (проблем власништва, депоа, ауторства и коришћења дела)
- Опремање и пуштање у рад галерије Милорада Бате Михаиловића
- Дом војске као потенцијал за нови простор у области културе
- Слаба промоција (недостатак публикација)

Установе културе– кључни изазови

- Деполитизација
- Стручност кадрова
- Доступност и одговорност установа
- Међусобна сарадња и умережавање
- Благовременост и доступност информација
- Техничка и просторна опремљеност
- Градска подршка институцијама
- Капиталне инвестиције, обнова објеката културе или изградња нових
- Отвореност и доступност за маргинализоване групе, за особе са инвалидитетом
- Једногодишњи буџетски планови; одсуство вишегодишњег планирања улагања у културу, објекте или манифестације које захтевају вишегодишњи план (*Бијенале*)
- Међусекторска сарадња (институција културе и других јавних предузећа и/или институција и удружења)
- Законодавне мере и прописи који ограничавају рад и ефикасност установа културе (јавне набавке, и др)
- Медијска пропраћеност
- Мотивисаност за деце и младих као публике

- Едукација запослених, стварање бољих и стручнијих кадрова
- Прикупљање новца, додатни фандрејзинг
- Учешће публике у креирање програма
- Едукативни програми за децу и младе
- Недостатак система
- Трансформација установа, сукоб старог и новог система (нарочито присутан у домовима културе у насељеним местима)
- Осавремењивање институција, технолошки и методолошки
- Боља комуникација са грађанима
- Пословање унутар институција (бирокарска крутост ствара утисак затворености)
- Приоритети: неговање публике, неговање сарадника,
- Координација догађаја и градских манифестација
- Мали број институција културе, недостатак нових установа културе
- Успостављање нових установа (приватних иницијатива у сарадњи са локалном администрацијом)
- Нови, независни простори за нове иницијативе
- Недостатак регионалне и интернационалне сарадње и размене
- Ширење постојећих институција са новим иницијативама, областима
- Увођење тима за евалуацију рада институција културе
- Умрежавање институција, невладиног сектора и других представника – интердисциплинаран приступ, комуникација
- Размена културних садржаја међу установама
- Сарадња са компанијама, присутност бизнис сектора
- Комуникација установа са медијима / план комуникације
- Подршка градским манифестацијама, / дефинисање/ утврђивање градских манифестација
- Усавршавање запослених
- Онлајн видљивост програма установа, редовно ажурирање сајтова, портала...

Публика– кључни изазови

- Информисање публике
- Истраживање и евалуација програма од стране публике
- Праћење укуса публике, анкетање публике, утврђивање потреба
- Недостатак финансирања
- Евидентирање и мотивација публике, бесплатне карте, резервација карата, награђивање најверније публике (награда за сталност..)
- Размена публике, креирање заједничке базе, мејлинг листе редовне и повремене публике на различитим догађајима
- Тикет сервис, механизам продаје карата, онлајн и преко тикет сервиса
- Креирање посебних сајтова за сваку установу културе
- Програм за децу, укључивање деце у креирање културних програма
- Едукација, анимација и стимулација предузетништва у култури
- Инклузија националних мањина
- Доступност и отвореност за маргинализоване групе, учешће маргинализованих група и особа са инвалидитетом
- Цене програма
- Културна понуда – као туристичка понуда- укључивање ТОП-а
- Сигнализација за анимирање публике у граду и/или на атрактивним местима
- Информисање/ начини информисања и рекламирања програма---евалуација на том путу
- Интерсекторска сарадња, укључивање ТОП-а, АТП-а, комуналних и јавних предузећа..
- Алтернативно оглашавање, герилски маркетинг
- Прожимање градске публике и публике из насељених места, веће прожимање публике
- Повезаност —проблем превоза
- Инклузија особа са посебним потребама
- Финансијски фактор, утиче на посету неком догађају, гостовање догађаја у насељеним местима, на отвореним просторима, алтернативним местима..., потреба умрежавање
- Недовољна доступност информације, не прате се савремени трендови
- Мањак слободног времена, усклађивање програма на празнике, распуст
- Индивидуални приступ сваком посетиоцу

- Неговање бесплатних програма као и оних комерцијалнијих
- Више најава програма од стране медија а мање извештавања са догађаја
- Едукација публике
- Наплаћивање свих програма како се не би деградирало или потцењивало неки програм... ценом или бесплатним садржајем
- Пријем публике услед постојања јасне понуде са јасним правилима
- Непостојање критичке мисли
- Близина Београда – предност или недостатак

Савремено стваралаштво – кључни изазови

- Креирање базе података уметника/ца, стваралаца у култури града Панчева
- Недостатак адекватних простора (галеријски, музејски)
- Боља и адекватнија просторно техничка опремљеност установа културе - осавремењивање
- Умрежавање установа
- Подстицај и подршка продукцији савременог стваралаштва кроз механизам конкурса
- Недостатак кадра у установама културе
- Подршка младим уметницима/ цама и ствараоцима
- Подршка града у ванредним ситуацијама или непредвиђеним “Pop up” културним догађајима
- Дефинисање уметничких збирки (Културног центра и музеја)
- Оживљавање старих заната кроз призму савременог приступа и праксу креативних економија и индустрија
- Инспирисање / подстицање уметника да стварају на тему наслеђа, традиције...с циљем да се осавремени промоција наслеђа
- Музичка и балетска школа – сарадња са уметницима и стручњацима
- Сарадња институција културе са образовним установама, интерсекторска сарадња
- Едукација и анимација младих
- Бијенале уметности – редефинисање и очување
- Дефинисање градских културних манифестација и њихова категоризација
- Недостатак иновативности и сарадње
- Осамостаљивање Галерије савремене уметности (креирање самосталне/ независне институције)
- Савременост и актуелност онога што се промовише у установама културе
- Застарелост програма и уметничких догађаја
- Недостатак едукативних програма
- Недостатак простора за визуелну уметност и лоша техничка опремљеност
- Недостатак мултимедијалне сале, концертне сале
- Редефинисање термина „савремено“ у граду – унапређење критеријума
- Постојање изузетних појединаца али слабост сцене
- Укључивање истакнутих личности и стручњака из области културе и уметности као дела стручних савета, тима и комисија Града за културу и савета установа културе
- Недостатак двогодишњег и вишегодишњег планирања и пројектног финансирања
- Подстицање друштвено одговорног понашања привредника/ ца у циљу додатног улагања у културу
- Нови начини финансирања кроз спонзорства, партнерства и међународне пројекте

4. Механизми одрживости спровођења Програма и плана

Ово поглавље односи се на механизме неопходне током примене Програма и Акционог плана културног развоја, а који ће допринети следећим циљевима:

- Осигурати координацију и сарадњу међу свим субјектима који пружају услуге и програме, а пре свега међусекторски коменаџмент;
- Омогућити услуге и активности у култури су у складу са потребама грађана, уметника и културних радника;
- Обезбедити отворен, доступан и опремљен простор и инфраструктуру који су предуслов континуираног бављења и развоја културе;
- Обезбедити компетенције код оних који раде у области културе;
- Унапредити капацитете и механизме за прикупљање података и праћење;
- Осигурати континуитет у пружању услуга и програма;
- Обезбедити редовне процене квалитета услуга и програма, а у правцу континуираног унапређења и прилагођавања потребама;
- О значају културе информисати, едуковати и саветовати грађане и доносиоце одлука;

Током реализације документа, приоритета и акционог плана, поред мера излистаних у акционом плану, одговорне стране за реализацију овог документа (носиоци и реализатори) имају обавезу да обезбеде следеће механизме одрживости:

- Тела и органи локалне самоуправе
 - Члан/ица Градског већа задужен за културу
 - Одсек културе у Градској управи Града Панчева
- Институционалне структуре које обезбеђују учешће стручњака/киња и грађана/ки у доношењу одлука
 - Комисија за вредновање пројеката из културе (Комисија за културу)
 - Савет за културу Града Панчева
 - Тим за имплементацију, праћење и вредновање културног развоја (Тим за културу)
 - Програмски и уметнички савети установа
- Финансирање Програма
 - Буџет за културу
 - Јавни конкурси за реализацију Програма
 - Међународни извори финансирања
- Мониторинг и евалуација
- Носиоци и учесници у реализацији, праћењу и вредновању културног развоја

4.1. Тела и органи локалне самоуправе

Постојање градских тела и органа подразумева постојање функционалних структура које гарантују спровођење Програма и залажу се за решавање најважнијих стратешких проблема из области културе на местима где се доносе одлуке, те је неопходно да током реализације овог документа функционишу:

Члан/ ица Градског већа, задужен за културу
Одсек за културу у Градској управи Града Панчева

Овим телима и органима неопходно је обезбедити простор и средства за рад, уредити описе посла и кроз градске одлуке озваничити постојање ових механизма. Ова тела се, поред реализације Програма, баве праћењем, контролом и вредновањем имплементације, те ова места треба да буду обезбеђена успостављањем одрживих структура и препозната у градским одлукама и у годишњем градском буџету.

Ове структуре обезбеђују коменаџмент на нивоу Града и мобилишу све потенцијале у друштву, посебно уметнике/це и културне раднике/це, организације, установе и удружења за стварање резултата и очување вредности, за отворени и самоодрживи развој, те за активну улогу у процесу демократског развоја културе. Њихов задатак је и да се залажу за стварање услова за афирмацију и подршку култури, у складу с осталим градским одлукама, стратегијама и другим државним и градским актима, изградњу конструктивног и партнерског односа актера/ки у култури и јединицама државне управе и локалне самоуправе у остваривању циљева овог документа.

Да би Програм и акциони план уопште могли бити квалитетно реализовани, неопходно је у првим месецима реализације документа:

- У одлукама о формирању Градског већа предвидети позицију и ресурсе за члана/лице Градског већа задуженог за ресор културе;
- Одлукама Градске управе формирати Одсек за културу у оквиру Секретаријата за јавне службе и социјална питања;
- Урадити процену неопходних компетенција и систематизацију радних места у Одсеку за културу, у складу с овим документом и пословима реализације, вредновања, надгледања и извештавања, уз консултације Савета, Комисије и Тима за културу (описани у одељку 4.2.)

4. 2. Институционалне структуре учешћа стручњака/киња и грађана/ки у доношењу одлука

Институционалне структуре учешћа грађана у доношењу одлука на локалном нивоу представљају тела које формира градска власт, чије је заједничко својство да омогуће демократичност, отвореност и партиципативност у процесима одлучивања о културном развоју, улагању и стратешком планирању, а то су:

Комисија за вредновање пројеката и програма у области културе (Комисија за културу)
Савет за културу Града Панчева
Тим за имплементацију, праћење и вредновање културног развоја (Тим за културу)
Програмски и уметнички савети установа

Комисија за вредновање пројеката и програма у области културе (Комисија за културу) формира се са циљем да се остварује Програм и доноси одлуке у вези са јавним конкурсима и финансирањем пројеката, уз укључивање кључних актера локалне самоуправе из области културе. Комисију чини 5 чланова и то: представник/ца Градског већа, по два представника/це Градске управе и установа и по два представника/це из редова уметника, културних радника/ца и удружења грађана, који се бирају јавним позивом. Комисија за културу учествује у доношењу годишњих акционих планова у сарадњи са телима и органима у локалној самоуправи који се баве културом (Одсек, Тим, Савет), учествује у изради Правилника о условима и начину финансирања потреба у области културе, утврђује конкурсне задатке јавних позива за финансирање Програма и критеријуме за оцењивање предлога пројеката, вреднује и оцењује предлоге пројеката пристигле на јавни конкурс, бави се надгледањем и вредновањем спроведених мера и индикатора успешности, и оцењује реализацију Програма.

Савет за културу Града Панчева чини до 7 чланова, врхунских уметника/ца и културних радника/ца, који се бирају јавним позивом, из редова запослених у Градској управи и установама, удружењима грађана, самосталних уметника и стручњака из области културе и уметности. Савет за културу Града Панчева образује се решењем Градоначелника Панчева.

Задаци Савета су да учествује у подстицању и стварању услова за унапређење културе и уметности; даје сугестије у креирању културне политике, ради на оснаживању и повезивању Града Панчева и осталих актера у култури; подстиче развој међународне сарадње и повезивање организатора манифестација; учествује у реализацији мера Програма и активностима за израду новог Програма културног развоја у Граду Панчеву; учествује у креирању годишњих планова и извештаја у Граду Панчеву, оцењујући културне и уметничке вредности; учествује у спречавању негативних појава у култури, очувању вредности и унапређењу стандарда; учествује у едукацији, информисању и саветовању грађана; учествује у изради планова за рационално и наменско коришћење објеката у култури; учествује у систему доделе награда и признања за постигнуте резултате и за допринос развоју културе; пружа стручну и саветодавну подршку Комисији, Тиму и Одсеку за културу Града Панчева; подноси јединици локалне самоуправе мишљење ради израде Правилника о условима и начину финансирања потреба у области културе и годишњих акционих планова Програма културног развоја.

Тим за имплементацију, праћење и вредновање културног развоја (Тим за културу) доноси кључне одлуке у вези са реализацијом Програма, а то је предлагање годишњих и оперативних планова, уз консултације са Саветом и Одсеком. Тим спроводи припремне активности за израду новог Програма културног развоја у Граду Панчеву, прати рокове и вреднује реализацију Програма и акционих планова. Тим подноси предлоге, а градоначелник/ица доноси коначну Одлуку ~~донети~~ о

јавном позиву и именовану тимова/комисија предложених у мерама Програма. Тим чини 9 чланова и то: делегатски по један представник/ца Савета и Комисије за културу, Савета за родну равноправност Града Панчева, Савета за младе Града Панчева и Одсека за културу, затим Градски већник/ца. По јавном позиву, тим копира три независна стручњака из области културе и уметности и од њих бира координатора/ку или више њих за специфичне задатке. Координатор/и су одговорни за реализацију Програма, координацију и сазивање састанака, састављање закључака и мишљења Тима, и њихово достављање органима локалне самоуправе. Тим има обезбеђена средства и ресурсе за функционисање Тима, трошкове састајања и трошкове координације, које обезбеђује Градска Управа.

Програмски и уметнички савети установа до краја реализације стратегије морају бити саставни део сваке установе културе на територији Града Панчева, а у циљу отварања установа, приближавања потребама грађана, консултовања са колегама/колегиницама и оснаживања установа и самих појединаца/ки. Све установе својим Статутима треба да предвиде и да формирају Савете, који се бирају по јавном позиву из редова културних радника/ца и уметника/ца и другог стручних лица са специфичним компетенцијама и/или идентитетима (просветни и омладински радници/це, представници/це етничких и/или верских заједница, удружења грађана, косиника/ца простора, културно-уметничких друштава, васпитача/ица и сл)

4. 3. Финансирање Програма

Један од основних циљева у развоју културе јесте стварање бољег и квалитетнијег система финансирања. Транспарентност и демократичност, приликом финансирања културе и овог Програма, подразумева да на нивоу Града Панчева постоје:

Буџет за културу
Јавни конкурси за реализацију Програма
Међународни извори финансирања

Буџет за културу неопходно је да у наредним годинама расте, због бројних нерешених питања у области културе. Одговорна брига о културном развоју, као и развој у најширем смислу, подразумева и инвестиције, односно одвајање буџетских средстава за реализацију Програма културног развоја и остварење врхунских резултата. Финансирање и улагање у културу директно утичу на резултате и остварење циљева ове стратегије.

Јавни конкурси за реализацију Програма културног развоја, које Град Панчево сваке године расписује и издваја средства за њих, свим заинтересованим странама омогућује учешће у реализацији, где оне имају једнаке могућности за предлагање метода у решавању проблема у култури и мера Програма и Акционог плана. Конкурс за су/финансирање програма и пројеката у циљу реализације Програма културног развоја отворен је за све актере/ке у култури и одговорне стране, препознате у овом документу, што представља један од кључних елемената његовог ефикасног и квалитетног спровођења. Праксу расписивања конкурса сваке године треба задржати, као и издвајање посебних средстава за његову реализацију у буџету локалне заједнице. Конкурс расписује, спроводи и надгледа Секретаријат за јавне службе и социјална питања и остале службе и органи локалне управе, као и Комисија за културу, која оцењује пројекте и предлаже конкурсне задатке на основу Акционог плана културног развоја.

Поред локалног, покрајинског и републичког буџета, из којих се могу обезбеђивати средства за имплементацију Програма, неопходно је истаћи важност **међународних фондова**, који су све присутнији и доступнији извори финансирања, те омогућавају добијање финансијске подршке за реализацију програма и пројеката. Бројни инструменти претприступне помоћи ЕУ отворени су за Србију, али се недовољно користе, највише услед слабе информисаности и непостојања адекватних обука за потенцијалне апликанте.

4. 4. Мониторинг и евалуација

Програм и акциони план подразумевају стални мониторинг и вредновање реализације мера и индикатора успешности, који је независан од органа и тела који су носиоци реализације, у циљу објективности процеса.

За праћење и вредновање Програма и акционог плана, као и извештавање (годишње), задужен је Одсек за културу Градске управе и Тим за културу. У процес мониторинга и евалуације Тим укључује и друге сараднике/це, независне стручњаке/киње, а посебно Савет и Комисију, у циљу квалитетнијег, независног, непристрасног оцењивања. Тим организује дебате,

испитивања и истраживања у области анализе стања и испитивања потреба. Неопходно је препознати и све актере/ ке у области културе који дају велики допринос развоју културе, и више их укључити у развој, реализацију и праћење.

4. 5. Носиоци и учесници у реализацији, праћењу и вредновању културног развоја

Одговорни за реализацију циљева овог Програма, поред наведених структура, јесу и сви препознати субјекти кроз процес доношења овог документа, јер ова стратегија није стратегија једног ресора, већ Града Панчева, а њено планирање, реализација и вредновање морају се спроводити партнерски, отворено и интерсекторски.

Градска управа Панчево	<ul style="list-style-type: none"> • Тим, Комисија и Савет за културу; • Одсек за културу Градске Управе Панчево; • Секретаријат за јавне службе и социјална питања – сви одсеци; • Месне заједнице – градске и насељених места; • Агенција за имовину Града Панчева; • Секретаријати Градске Управе Панчево: за урбанизам, опште и скупштинске послове, заштиту животне средине, привреде (туризма) и финансија;
Скупштина Града Панчева и Градско веће	<ul style="list-style-type: none"> • Члан/ица Градског већа задужен за културу; • Градоначелник/ица; • Чланови/це Градског већа задужени за ресоре: омладине, просвете, информисања, здравља, заштите животне средине, туризма, социјалних питања, спорта; • Одборници/це; • Скупштински савети за родну равноправност, младе, културу, заштиту животне средине;
Установе и организације у области културе и туризма	<ul style="list-style-type: none"> • Културни центар Панчева и Дом омладине Панчево; • Домови културе у насељеним местима; • Народни музеј Панчево, Историјски архив Панчево, Градска библиотека и Завод за заштиту споменика културе • Туристичка организација Панчево; • Посетиоци и публика; • Удружења грађана, групе, трупе, бендови, културне иницијативе, уметници/це;
Установе и организације у области просвете, бриге о младима и деци, социјалне заштите, безбедности и привреде. Верске и национална заједнице	<ul style="list-style-type: none"> • Основне и средње школе на територији Панчева; • Образовне установе – државни и приватни факултети, вртићи и школе; • Предшколска установа „Дечја радост“; • Канцеларија за младе; • Локални медији, школске новине и новинари; • Удружења грађана ; • Установе социјалне заштите; • Вршњачки едукатори/ ке, родитељи; педагози/ шкиње; омладински, просветни и социјални радници/ це; • Национални савети и цркве; • Полиција и комунална полиција;
Јавна и јавно-комунална предузећа, бизнис сектор и предузетници	<ul style="list-style-type: none"> • ЈП „Дирекција за изградњу и уређење Панчева“; • ЈКП „Зеленило“, ЈКП „Младост“, ЈКП „Хигијена“; • Јавно-комунална предузећа из свих насељених места; • Приватни бизнис сектор и привреда;

5. Акциони план културног развоја Града Панчева за период 2016-2020. године

Акциони план креиран је на основу Визије, стратешких области и приоритета, и обухвата циљеве и мере у оквиру четири стратешке области:

1. Наслеђе

2. Публика

3. Установе културе

4. Савремено стваралаштво

Циљеви и мере односе се на 16 приоритета унутар стратешких области. Постављени циљеви и мере креирани су, преиспитивани и вредновани, на основу усвојених принципа и вредности ове стратегије. Овај Акциони план односи се на петогодишњи период од 2016-2020. године.

Одговорни за реализацију циљева и мера Акционог плана (детаљно су наведени у предходном одељку 4.5. Носиоци и учесници у реализацији, праћењу и вредновању културног развоја)

- Градска управа Панчево
- Скупштина Града Панчева и Градско веће
- Установе и организације у области културе и туризма
- Установе и организације у области просвете, бриге о младима и деци, социјалне заштите, безбедности и привреде. Верске и националне заједнице
- Јавна и јавно-комунална предузећа, бизнис сектор и предузетници

Рокови и динамика реализације биће одређени доношењем годишњих Акционих планова културног развоја Града Панчева.

Годишњи акциони планови треба да садрже индикаторе успешности, а циљеве и мере из петогодишњег плана треба хармонизовати са усвојеним (али и будућим) стратегијама/документима Града Панчева: Стратегијом развоја Града, Стратегијом бриге о младима, информисања, приступачности, стратегијом за децу, стратегијом образовања и развоја спорта, Акционим планом града Панчева за унапређење положаја жена и родне равноправности, 2016-2018. Годишње Акционе планове културног развоја Града Панчева, Градском већу предлаже Тим за имплементацију, праћење и вредновање културног развоја, уз консултације са Одсеком и Саветом за културу.

Неизвршавање мера утврђених акционим планом и годишњим плановима културног развоја Града Панчева, што представља задатке свих одговорних за културни развој, као меру за неизвршење обавеза, имаће предлог за обуставу или умањење су/финансирања одговорних од стране Града. Предлог и процену саставља Тим за културу и предлаже измене у буџетирању надлежнима за доношење буџета Града.

Примери добре праксе: програми и пројекти, организације, установе, друштва, уметници и групе који су активно укључени у развој и реализацију заједничких циљева културног развоја, биће додатно вредновани и награђени, кроз доделу годишњих награда, али и стимулирани већим буџетом.

5.1. Акциони план: Наслеђе 2016 - 2020.

	Циљеви	Мере
Очување Наслеђа	<ul style="list-style-type: none"> Обезбеђивање простора за чување и презентовање (не)материјалног наслеђа 	<ul style="list-style-type: none"> Мапирање простора у којима постоји могућност за чување, проучавање и неговање (не) материјалног наслеђа Израда плана реконструкције и опремања простора за реализацију презентација Редовно презентовање (не)материјалног наслеђа путем изложби и информативних медија Подршка пројеката који ће имати за циљ презентовање (не)материјалног наслеђа преко конкурса
	<ul style="list-style-type: none"> Мапирање културних добара 	<ul style="list-style-type: none"> Обезбеђивање средстава за израду публикације о културним добрима Категорисање објеката
	<ul style="list-style-type: none"> Успостављање сарадње са приватним и верским субјектима 	<ul style="list-style-type: none"> Одржавање редовних састанака представника/ца Градске управе, установа културе, приватних и верских субјеката Обележавање верских датума кроз културне програме и презентације наслеђа и збирки
	<ul style="list-style-type: none"> Подршка очувању и неговању старих заната 	<ul style="list-style-type: none"> Подршка преко конкурса удружењима грађана и појединцима/кама који се баве очувањем заната и ручних радова
	<ul style="list-style-type: none"> Конзервација и рестаурација непокретног и покретног културног наслеђа 	<ul style="list-style-type: none"> Креирање листе приоритета за конзервацију и рестаурацију Конкурисање на републичким, покрајинским и међународним конкурсима у области заштите Континуирани конзерваторски радови на непокретном културном наслеђу Континуирани конзерваторски радови на покретном културном наслеђу Дефинисање имовинско-правног статуса и поверавање права коришћења Евангеличке цркве од стране Града
	<ul style="list-style-type: none"> Дигитализација културног наслеђа 	<ul style="list-style-type: none"> Обезбеђивање средстава за дигитализацију архивске грађе Евидентирање, вредновање и прикупљање грађе из новије историје који би требало да буду дигитализовани Потписивање споразума са медијима о преузимању архивске грађе
	<ul style="list-style-type: none"> Утврђивање Старог језгра Града за просторну културно – историјску целину 	<ul style="list-style-type: none"> Израда Одлуке о утврђивању Старог језгра Панчева за просторну културно-историјску целину
	<ul style="list-style-type: none"> Проучавање и откуп покретног наслеђа 	<ul style="list-style-type: none"> Мапирање и вредновање јавних/приватних збирки Обезбеђивање средстава за израду публикације о јавним/приватним збиркама Организовање едукативних радионица са власницима приватних збирки Обезбеђивање средстава за откуп приватних збирки
	<ul style="list-style-type: none"> Покретање процеса реактивације и ревитализације објеката 	<ul style="list-style-type: none"> Мапирање објеката које је потребно ревитализовати и/или реактивирати Израда студије изводљивости за објекте којима је неопходна ревитализација и /или реактивација Конкурисање на републичким, покрајинским и међународним конкурсима у области заштите у циљу ревитализације и/или реактивације објеката
Културна разноликост и мултикултуралност	<ul style="list-style-type: none"> Развој интеркултурног дијалога 	<ul style="list-style-type: none"> Презентација наслеђа на језицима националних мањина Израда и постављање табли на споменицима културе у насељеним местима у складу са службеном употребом језика националних мањина у Граду Панчеву Израда и постављање табле на остацима Синагоге у Улици др Светислава Касапиновића
	<ul style="list-style-type: none"> Обезбеђивање подршке културно-уметничким друштвима 	<ul style="list-style-type: none"> Промовисање локалног колорита свих етничких заједница које живе на територији Града Учествовање свих културно –уметничкиг друштава на манифестацијама које промовишу мултикултуралност
	<ul style="list-style-type: none"> Подршка аматерском деловању у култури 	<ul style="list-style-type: none"> Подршка аматерском деловању у култури преко конкурса Промовисање аматеризма у култури код деце школског узраста у циљу стварања будућих културних делатника

	Циљеви	Мере
Промоција и едукација	<ul style="list-style-type: none"> • Промовисање културног наслеђа 	<ul style="list-style-type: none"> • Израда заједничке интернет странице установа заштите • Израда и промоција вишејезичне виртуелне презентације културног наслеђа Града • Едукација и запошљавање туристичких водича
	<ul style="list-style-type: none"> • Развој публике 	<ul style="list-style-type: none"> • Редовно креирање изложби на тему културног наслеђа Града • Обележавање Дана европске баштине
	<ul style="list-style-type: none"> • Едукација младих о значају и вредности културног наслеђа 	<ul style="list-style-type: none"> • Формирање Тима стручњака/киња у циљу едукације младих (археолози, етнологи, историчари, архитекте, наставни кадар, историчари уметности, свештена лица, савремени уметници...) и презентовање елемената културног наслеђа • Израда идејних решења за визуелизацију културног наслеђа (ИТ технологије...)
Развој културног туризма	<ul style="list-style-type: none"> • Брендирање културног наслеђа 	<ul style="list-style-type: none"> • Обављање теренског истраживања – прикупљање нематеријалне грађе у сврху креирања storytelling-a • Прикупљање секундарних извора о историји Града у сврху креирања storytelling-a • Стандардизација и заштита од неовлашћеног коришћења кључних обележја Града • Формирање комисије за утврђивање критеријуманза бренд Града • Дефинисање, развој и подршка културном идентитету Града
	<ul style="list-style-type: none"> • Подршка сарадњи са сектором привреде 	<ul style="list-style-type: none"> • Креирање кампање у циљу промоције креативних економија као једног од покретача економског развоја • Едукација и стимулација за учешће у акцијама привредних субјеката и креативних појединаца/ки о културном наслеђу и његовој примени у креативном сектору • Развој креативних економија • Одређивање посебне линије на конкурсима Града за развој креативних економија • Посебна финансијска подршка кроз конкурсе уметницама, као афирмативна мера
Култура сећања	<ul style="list-style-type: none"> • Чување непокретног културног добра од заборавља 	<ul style="list-style-type: none"> • Прикупљање материјалних, писаних и усмених доказа о грађевинама значајним за историју Града које нису проглашене споменицима културе
	<ul style="list-style-type: none"> • Утврђивање значајних јубилеја и значајних датума 	<ul style="list-style-type: none"> • Израда агендне догађаја значајних за историју Града укључујући допринос жена ствараоца, у складу са историјским податцима • Подршка преко конкурса пројектима који кроз културне програме промовишу значајне датуме и јубилеје • Обележавање јубилеја и значајних датума
	<ul style="list-style-type: none"> • Очување сећања на знамените грађане/ке Панчева 	<ul style="list-style-type: none"> • Мапирање објеката који су везани за знамените грађане и грађанке • Едукација грађана о знаменитим грађанима/ кама (путем интернета, трибина...) • Конкурсно финансирање пројеката који ће подржати сећање на уметнике/ це из Панчева

5.2. Акциони план: Публика 2016 - 2020.

	Циљеви	Мере
Стварање публике	<ul style="list-style-type: none"> Јачање сарадње са образовним установама и креирање програма за стварање културних потреба код младих и деце и мотивацију просветних радника 	<ul style="list-style-type: none"> Потписивање споразума о сарадњи школа/вртића и установа Развој стимулација и награда за просветне раднике/це и водитеље/ке групних посета деце и младих установама
	<ul style="list-style-type: none"> Едукација и информисање деце и младих у школама и вртићима 	<ul style="list-style-type: none"> Формирање Тима који ће руководити креирањем програма за младе (представници/це Савета за културу и младе, наставници/це, учитељи/це, васпитачице/...) Подршка промоцији, едукацији и информисању најмлађих о култури и програмима стварања културних навика
	<ul style="list-style-type: none"> Формирање система који ће омогућити стварање публике, односно омогућити сваком детету приступ на најмање 4 културна догађаја годишње, уз учешће ресурса градских установа културе 	<ul style="list-style-type: none"> Организоване посете установама и програмима Продукција програма уз подршку локалних уметника/ца, удружења и група намењених приближавању културе и установа културе најмлађима.
	<ul style="list-style-type: none"> Стварање нове публике и културних навика 	<ul style="list-style-type: none"> Умрежавање и сарадња са синдикатима, предузетницима/ама и бизнис сектором Подршка програмима на језицима етничких група и програмима субкултурних група Истраживање могућности и промоција програма у Београду и другим манифестацијама и фестивалима у земљи и иностранству Израда материјала за потребе промоције на различитим језицима и за различите циљне групе, у сарадњи са Националним саветима националних мањина
Неговање публике	<ul style="list-style-type: none"> Развој и унапређење структура које омогућавају учешће стручњака, грађана и публике у креирању програма 	<ul style="list-style-type: none"> Јавно формирање Савета за културу града и програмских и уметничких савета установа и других тела и органа у области културе (Комисија, Савет, Тим)
	<ul style="list-style-type: none"> Повећање броја публике, стимулација и мотивација публике кроз развој сервиса и доступности услуга 	<ul style="list-style-type: none"> Креирање сезона/ циклуса/ репертоара/ дугорочних програма у установама и њихова благовремена најавна, уз пакете карата Прилагођавање услова превоза у локалном саобраћају у циљу доступности културе у граду, насељеним местима и у циљу повезивања са Београдом Развој механизма награђивања и стимулације публике Развој и подршка бесплатним и масовним културним програмима
	<ul style="list-style-type: none"> Унапредити стратегије информисања и промоције културе и културних догађаја 	<ul style="list-style-type: none"> Споразуми са медијима, који ће укључити обавезу најаве програма и праћења културе у установама за могућност снимања и реемитовања програма Измештање програма и промоције у алтернативне просторе, насељена места, тржне центре, паркове и јавна места, која су ближа грађанима/ кама
	<ul style="list-style-type: none"> Истраживање потреба, интереса, укуса и задовољства публике 	<ul style="list-style-type: none"> Континуирано истраживање потреба публике Истраживање потреба грађанства

Циљеви	Мере
--------	------

Културни туризам	Циљеви	Мере
	<ul style="list-style-type: none"> Одрживост економског, културног и природног окружења у коме улице града остављају утисак уређеног, безбедног и отвореног града у коме се негује култура и суживот 	<ul style="list-style-type: none"> Уклањање насилних графита са фасада града у сарадњи са грађанима и грађанкама и удружењима Доношење одлука о уређивању фасада Града и рокова Очување и заштита, и промоција културних и природних целина
	<ul style="list-style-type: none"> Паначево доступно на интернету за све посетиоце 	<ul style="list-style-type: none"> Израда и одржавање презентација, мапа, интернет страница, за различите циљне групе Развој и дељење информација на друштвеним мрежама
	<ul style="list-style-type: none"> Утврђивање идентитета и брендова Града и насељених места 	<ul style="list-style-type: none"> Формирање Тима за утврђивање идентитета и брендова, који ће организовати јавну расправу и одлуке на ову тему на основу идентификовања, класификације и систематизације културних ресурса Израда мапа, рута и сигнализација

Инклузија у култури	Циљеви	Мере
	<ul style="list-style-type: none"> Учешће публике, а посебно културних радника/ца и специфичних циљних група у креирању програма и мапирању културних простора 	<ul style="list-style-type: none"> Годишњи програми установа културе предложени су на основу испитивања публике Годишњи програми установа и циљеви су усклађени са циљевима Програма културног развоја Града Панчева
	<ul style="list-style-type: none"> Унапређење услуга у култури и стандарда приступачности установа културе за особе са инвалидитетом 	<ul style="list-style-type: none"> Уклонити архитектонске баријере и унапредити приступачност установа Унапредити услуге у култури које ће помоћи особама са инвалидитетом да прате програме Израдити план развоја и улагања Успоставити стандарде и установити начине за праћење културних садржаја особама са оштећењима слуха и вида као и особама са потешкоћама у кретању
	<ul style="list-style-type: none"> Неговање толеранције, подстицање радозналости, уважавање и прихватање различитости 	<ul style="list-style-type: none"> Развој и подршка програмима и иницијативама које негују мултикултуралност, интеркултуралност и међугенерациску солидарност. Подршка програмима изградње заједнице и осећаја припадности заједнице, као и програма који промовиши вредности: љубав, пријатељство, другарство, волонтеризам

5.3. Акциони план: Установе културе 2016 -2020.

Циљеви	Мере
--------	------

Обезбеђивање простора и опреме	<ul style="list-style-type: none"> Стратешко утврђивање идеје и пројеката и улагања у просторе и објекте који су намењени култури 	<ul style="list-style-type: none"> Формирање Тима стручњака (правници, грађевинци, архитекте, урбанисти, културни радници, Град) у циљу утврђивања и решавања правно-имовинских проблема Мапирање простора, анализа и избори простора и улагања Израда идејне и техничке документације за капиталне инвестиције Анимирање донатора и мецена
	<ul style="list-style-type: none"> Опремање и одржавање објеката и опреме и подизање нивоа енергетске ефикасности, безбедности и осигурања опреме и објеката установа културе и простора намењених култури 	<ul style="list-style-type: none"> Умрежавање јавних предузећа и установа у циљу одржавања опреме и објеката Евидентирање целокупне опреме у култури израда плана инвестиција за приоритетну недостајућу опрему Набавка опреме за културу
	<ul style="list-style-type: none"> Унапређење културне понуде Града кроз оснивање нових установа 	<ul style="list-style-type: none"> Испитивање могућности доношење одлуке о оснивању нових установа и израда идејних и главних пројеката (Градско позориште, Дечији културни центар, Галерија савремене уметности...)

Унапређење људских ресурса	<ul style="list-style-type: none"> Повећање броја сталних и повремених квалитетних сарадника/ца установа 	<ul style="list-style-type: none"> Формирање заједничких служби у култури (правна, пи-ар, служба за јавне набавке) Чланови/це управних и надзорних одбора бирају се из редова стручних људи Укључивање волонтера/ки кроз летње и стручне праксе и учлањење установа у волонтерски центар
	<ul style="list-style-type: none"> Подизање компетенција запослених у култури и покретање програма едукације 	<ul style="list-style-type: none"> Унапређење и едукација за организациони менаџмент у установама и ОЦД Систематизација и унапређење свих описа послова у култури Запослени у установама заштите имају положен стручни испит Перманентно стручно усавршавање запослених у култури и организација обука, према утврђеном програму обуке, а на основу анализе потреба
	<ul style="list-style-type: none"> Увећање средстава намењених култури кроз пројектно планирање и подизање компетенција запослених у установама за тражење средстава 	<ul style="list-style-type: none"> Едукација о тражењу нових средстава и ЕУ фондовима Повећање броја предлога пројеката ка ЕУ и другим донаторима
	<ul style="list-style-type: none"> Успеси и резултати у култури – промоција, информисање, извештавање 	<ul style="list-style-type: none"> Формирање лоби-тима/комисије за предлагање решења и одлука на покрајинском и националном нивоу и презентацију достигнућа културе изван града Унапређење и стандардизација извештавања на нивоу града

	Циљеви	Мере
Подизање квалитета програма и стандарда	<ul style="list-style-type: none"> Развој и континуитет подршке инклузивним програмима, програмима за децу, младе (тинејџере/ке), етничке заједнице и дечјег стваралаштва 	<ul style="list-style-type: none"> Подршка стваралаштву и продукцији у овим областима
	<ul style="list-style-type: none"> Развој продукције, градских манифестација и гостовања 	<ul style="list-style-type: none"> Утврдити критеријуме, услове подршке организаторима градских манифестација и додела лиценци Развијати и унапређивати размену и сарадњу са културним посленицима/ама из свих структура и области, са акцентом на збратимљене градове Подршка програмима гостовања и продукције
	<ul style="list-style-type: none"> Повећање програма у установама који се заснивају на законским обавезама 	<ul style="list-style-type: none"> Подршка издаваштву Подршка пословима превентивне заштите, чувања и конзервације предмета, микрофилмовања, истраживања Усаглашавање програма са стратешким документима и законима Попис збирки, публикавање и јавно презентовање културе и уметности
	<ul style="list-style-type: none"> Установе културе у насељеним местима постају центри креативних економија, на основу предходног мапирања и брендирања 	<ul style="list-style-type: none"> Утврђивање брендова и индентитета Подршка креативним економијама и предузетништву
	<ul style="list-style-type: none"> Стратешко планирање, унапређење стандарда и квалитета услуга у култури 	<ul style="list-style-type: none"> Евалуација реализованих и израда нових стартешких планова установа културе за период до 2020. године, усаглашених са стратешким документима града Формирање уметничких и програмских савета у установама путем јавног позива Измене статута свих установа
Умрежавање и мултисекторска сарадња	<ul style="list-style-type: none"> Унапређивање заједничких програма и координација програма 	<ul style="list-style-type: none"> Протоколи о међусобној сарадњи и разменама ресурса и програма, нарочито установа и културно уметничких друштава из насељених места и Града Умрежавање установа ради спровођења заједничких програма (дани музеја и архива, панчевачки културни дани, дани баштине, дани мултикултуралности.....)
	<ul style="list-style-type: none"> Развој међусекторског повезивања, комуникација и коменаџмента 	<ul style="list-style-type: none"> Међусобне консултације запослених у установама културе и овлашћених лица у току процеса припрема, измена и описа систематизација радних места у јавном сектору, са циљем да се координише реализација стратегије културе Успостављање редовних састанака и сусрета представника установа, предузећа и Градске управе.
	<ul style="list-style-type: none"> Развој и континуитет подршке уметницима/цама, организацијама, УГ, КУД, трупама, бендовима, клубовима, секцијама и програмима/пројектима 	<ul style="list-style-type: none"> Уступање простора, опреме и стручне помоћи од стране установа Копродукција и реализација културних догађаја

5.4. Акциони план: Савремено стваралаштво 2016 -2020.

	Циљеви	Мере
Савремени програми, подстицање креативне економије и уметничке продукције	<ul style="list-style-type: none"> Осавремењивање са циљем да се прате и презентују актуелни уметнички токови, пракса и изрази 	<ul style="list-style-type: none"> Формирање Тима стручњака (градски савет за културу, уметнички савети установа културе)
	<ul style="list-style-type: none"> Одрживост савремене уметничке продукције 	<ul style="list-style-type: none"> Подстицање уметничке продукције путем градског конкурса из области културе Мапирање и опремање нових простора за савремено стваралаштво Подстицање уметничких интервенција у јавном простору (графири, мурали, <i>site – специфич</i> инсталације и др.) Откуп уметничких дела Подршка уметничких школа Унапређење система базе података појединаца/ки и организација у циљу умрежавања, сарадње и боље продукције Подстицај и подршка стрип сцене Успостављање награда за допринос у уметности и култури Афирмација женског стваралаштва и женског доприноса у култури
	<ul style="list-style-type: none"> Више иновативних и експерименталних савремених уметничких пројеката 	<ul style="list-style-type: none"> Подстицање иновативности путем конкурса из области културе Подршка и развој резиденцијалних уметничких програма и програма размене Умрежавање - чланство у некој од интернационалних културних мрежа, асоцијација, платформи за савремену уметност Међународна сарадња Подстицање и подршка цивилном сектору при аплицирања ка фондовима Европске уније – Конкурс као подршка у суфинансирању одобрених пројеката
	<ul style="list-style-type: none"> Подстицање креативних економија 	<ul style="list-style-type: none"> Мапирање и подршка постојећим креативним економијама и подстицање нових Брендирање градских манифестација, уметника Формирање Тима за потребе успостављања сарадње између привредних субјеката и креативних појединаца/ки
	<ul style="list-style-type: none"> Успостављање и развијање донаторства и друштвено одговорног пословања, као облика подршке програмима културе 	<ul style="list-style-type: none"> Успостављање сарадње са приватним, јавним и цивилним сектором Покретање системских олакшица и доношење мера на локалом нивоу у сврху успостављања партнерства, а ради подстицања улагања у културу у граду.
Едукативни програми	<ul style="list-style-type: none"> Развој дејчег стваралаштва 	<ul style="list-style-type: none"> Подстицање развоја радозналости и креативности код деце и младих Конкурс за креативне ученичке пројекте и секције
	<ul style="list-style-type: none"> Више програма за децу и младе 	<ul style="list-style-type: none"> Сарадња са школама, потписивање протокола о сарадњи
	<ul style="list-style-type: none"> Повећање едукативних и уметничких програма у области савремене уметности 	<ul style="list-style-type: none"> Уметничке радионице, трибине, стручни скупови у оквиру манифестација али и редовних програма институција културе

Циљеви	Мере	
Обезбеђивање и опремање простора	<ul style="list-style-type: none"> • Обезбеђивање нових простора, адекватно опремљених за савремени уметнички израз (музика, плес, визуелно стваралаштво, филм..) 	<ul style="list-style-type: none"> • Мапирање слободних простора • Креирање листе активних стваралаца и њихових потреба • Обезбеђивање новог функционалног простора за Галерију савремене уметности • Израда идејних и главних пројеката
	<ul style="list-style-type: none"> • Постојање уметничких атељеа, дневних атељеа које могу користити уметници, музичари, архитекти, дизајнери и други. 	<ul style="list-style-type: none"> • Мапирање простора • Формирање критеријума по којима би се користили простори – одабир путем јавног позива • Формирање критеријума, у складу са усвојеним принципима и вредностима овог Програма, у сврху додељивања простора

6. Учесници/ це у изради документа

Тим за израду документа и придружене чланице Тима

- Миленко Павлов
- Ненад Малетин
- Богдана Опачић
- Маријана Коларић
- Немања Ротар
- Миодраг Младеновић
- Иванка Соломуновић
- Гордана Николић
- Снежана Баралић Бошњак
- Невенка Кљајић
- Милица Тодоровић

Учесници/це у процесу анализе стања

- Јасмина Вечански
- Снежана Баралић Бошњак
- Богдана Опачић
- Ненад Малетин
- Бранислав Радовановић
- Снежана Ђурувија
- Јасна Цизлер
- Растко Јаковљевић
- Маријана Коларић
- Невенка Кљајић
- Димитрије Јованов
- Бојана Ђаковић
- Леонора Каранфиловски
- Ђурица Јованов
- Мирослав Првуљ
- Миодраг Младеновић
- Весна Потпара
- Зоран Т. Поповић
- Далибор Адамов
- Маја Георгијева
- Слободан Бугарин
- Марјан Мушкиња
- Јосип Вебер
- Марина Илија
- Марина Балаж
- Јасмина Вујовић
- Ивана Самарџић
- Гордана Илић
- Дејан Трифуновић
- Маријана Загорац
- Вања Раденковић
- Моника Хусар
- Зорана Команов
- Ивана Маркез Филиповић
- Жаклина Мијалковић
- Иванка Соломуновић
- Јован Поповић
- Марија Лигети Балинт
- Тијана Фелдеш
- Јелена Лалић
- Сретен Јовић
- Емил Сфера
- Јасмина Топић
- Ненад Андрић
- Татјана Јуричан

Чланови/це радних група

- Леонора Каранфиловска
- Мирослав Првуљ
- Ђурица Јованов
- Раде Машић
- Слободан Танасијевић
- Ивана Маркез Филиповић
- Весна Петков
- Мирјана Марић Величковић
- Бела Халас
- Бранислав В. Кулик
- Татјана Крстевски
- Новица Тодоровић
- Роберт Постјик
- Дејан Трифуновић
- Дамир Прашникар
- Живан Пујић
- Гроздана Миленков
- Весна Сеферагић
- Љубиша Николић
- Снежана Баралић Бошњак
- Гордана Стојанов
- Вања Раденковић
- Далибор Адамов
- Милан Јакшић
- Миленко Павлов
- Ненад Малетин
- Богдана Опачић
- Маријана Коларић
- Немања Ротар
- Миодраг Младеновић
- Невенка Кљајић

Учесници/ це у процесу јавне расправе

Текст документа припремили:

- Ненад Малетин
- Богдана Опачић
- Маријана Коларић
- Невенка Кљајић
- Милица Тодоровић

Техничка и административна подршка:

- Градска управа Града Панчева – Секретаријат за јавне службе и социјална питања;
- Одсек за културу, информисање, спорт, бригу о младима и цивилни сектор;
- Лектура: Ружица Николић

Иницијатива и финансијска подршка:

- Град Панчево